

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație - cultură profesională și afirmare națională

CONTROLUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR*)

I.

Controlul învățământului în general (2)

1. Importanța controlului și necesitatea intensificării lui la graniță. 2. Cum s'a recrutat personalul de control. 3. Recrutarea și selecția de astăzi. 4. Calitățile unui organ de control. 5. Criteriile de observat în verificarea muncii învățătorului.

De aceea, fie-mi permis să sintetizez, în câteva cuvinte, normele călăuzitoare pentru o bună inspecție, sau mai bine zis, să prezint un bilanț sumar asupra constatărilor proprii, făcute în cariera mea de până acum.

La verificarea muncii învățătorului vom ține seama, mai întâi de toate, de împrejurările în care funcționează școala, de gradul învățătorului în învățământ și de vechimea ce o are atât în învățământ cât și în comuna unde-l găsim.

Aceste constituiesc elementele fundamentale în aprecierea unui inspector școlar.

Câmpul de cercetat cu ocazia inspecțiilor se împarte în trei mari capitole: activitatea școlară; activitatea socială sau în afară de școală și activitatea în direcția perfecționării profesionale și culturale.

Numai în cazul când vom izbuti să verificăm munca învățătorului din toate punctele de vedere, cu priceperea cuvenită, și în concordanță cu vederile legii, se va putea pronunța o apreciere obiectivă, sintetizându-se într'o concluzie finală a calificativului. N'am de scop să inzist în extensiune asupra importanței educative a tuturor chestiunilor ce se înglo-

*) Din conferința rostită la adunarea personalului de control din reg. Oradea.

bează în cadrele capitolelor amintite, căci aceasta reclamă un studiu de detaliu ceea ce cred, că ar fi potrivit să se trateze cu alte ocazii, în unități separate.

I. *Activitatea școlară* propriu zisă vom privi-o sub raport administrativ și didactic. Din administrație rezultă spiritul de gospodărie și gradul de inițiativă a învățătorului.

Intreținerea materială a localului școlar, a împrejurimii, a grădinii școlare, a dependințelor și a salei de învățământ cu întreaga zestrea școlară și a materialului didactic. Sala este icoana în care se refrânge, în mod fidel, munca învățătorului și nivelul de cultură și educație pe care le poate atinge cu elevii. Aspectul ei atrăgător, simpatic, estetic și curat sau rigiditatea respingătoare, formează busola de orientare pe care își clădește organul de control seria cercetărilor sale.

Majoritatea imensă a sălilor sunt lipsite de o înfățișare agreabilă, de material didactic și de realizările practice ale elevilor: de muzeul școlar, fie el cât de nepretențios, însă de mare valoare, formând opera elevilor. În legătură cu muzeul vom cerceta atelierul școlii. Nu mă gândesc numai decât la sală separată spre acest scop. În fiecare sală se pot executa lucrările manuale, pe care le reclamă punerea în practică a cunoștințelor teoretice. Apoi grădinile școlare pentru valorificarea practică a culturii agricole și felul cum se fac, dacă se fac, excursiunile școlare. Bibliotecile școlare, și pe clase, organizarea și conducerea cursurilor de adulți. Societățile și cooperativele elevilor și modul lor de funcționare etc.

Arhiva școlii și Registrele de evidență. Registrul de prezență arată zi de zi munca învățătorului. În majoritatea cazurilor este condus superficial — de mântuială — deși el este icoana cum se execută din punct de vedere cantitativ, programa analitică.

Aplicarea obligativității. Recensământul va cuprinde toți copiii din epoca obligativității școlare con-

form normelor cuprinse în lege. Scopul școlii este a școlariza necondiționat pe toți copiii obligați.

Elevii recenzați, înscriși și frecvenți se vor arăta numeric și procentual. Sunt date de prima importanță, cari indică valoarea practică a muncii dascălești și astfel nu pot să ne scape sub nici o împrejurare. Rezultatele obținute sub acest raport sunt detestabile nu numai în regiunea noastră, dar mai vârtos în centrul țării, unde am avut prilejul să fac constatări de-a dreptul uluitoare.

Obiectele de învățământ: Scris-celitul; Exercițiile intuitive; Memorizarea; Gramatica; Aritmetica; Geografia; Istoria și Științele naturale sunt tratate în marea lor majoritate, în mod academic. Nu se respectă principiile corelației între materii și încercările de înfăptuire de a sintetiza elevii cunoștințele lor prin desene sau lucruri confecționate după închipuire. Observațiile directe, prin intuiție și judecata elevilor, sunt neglijate și astfel școala își continuă vechea ei tradiție de mecanizare. Principiile activismului și ale spontaneității copiilor sunt sufocate. Invățământul nu contribuie în măsură suficientă la lărgirea orizontului de judecată a elevilor.

Dexteritățile sunt și astăzi considerate, de mulți învățători, ca ceva auxiliar în învățământ. Nu se exploatează minunata lor valoare educativă, deși întregul învățământ primar se rezumă la valorificarea în viață a acestor discipline.

Compunerile, lucrările scrise, desenul, caligrafia, cântul și lucrul manual sunt neglijate de cei mai mulți învățători sau se predau în mod superficial. Puțini învățători încearcă să facă orele de dexterități metodic. Abia în anii din urmă am putut înregistra câteva încercări și în aceasta direcție, după multe și energice stăruințe.

II. *Activitatea extra-școlară* se va cerceta după următoarele realizări: Cooperative; cultura rațională și sistematică a câmpului de experiență agricolă; Asociații cu tineretul; coruri; biblioteci populare; confe-

rințe, șezători și festivaluri culturale; cămine culturale; asistență socială; cantine școlare și activitatea în cercuri culturale. Într'un cuvânt, gradul în care activează învățătorul ca un factor de educație colectivă în mediul în care îi este dat să muncească.

III. Perfecționarea profesională și culturală. Se va cerceta biblioteca învățătorului, lectura profesională și literară, preocupările principale de ordin profesional, lucrările și publicațiunile etc.

Din planul de activitate schițat mai sus rezultă că, inspecții școlare se pot face oricând, nu numai în cursul anului școlar. Organul de control totdeauna are prilejul să constate cantitatea activității învățătorului. Totuși, la inspecțiile școlare ne putem orienta după normele următoare:

Vara. (În vacanța cea mare). Inspecțiile privesc numai partea administrativă: încheierea situației școlare; registre; reparații; curățit; câmpul de experiență etc.

Toamna. În lunile Septembrie—Octombrie se verifică lucrările administrative de începutul anului școlar: complectarea registrelor, procurarea manualelor, întocmirea programei analitice, orarul, aplicarea obligativității. Se va putea constata însă și toamna felul cum activează învățătorul în direcția didactică, din registrul de prezență.

În cursul anului școlar, se va putea inspecta învățătorul în toiuł muncii sale. Inspectorul „poate vedea dacă lucrează după un plan bine chibzuit, dacă pune tot sufletul în activitatea sa, dacă munca lui influențează în bine sufletul copiilor. Inspectorul școlar are acum prilejul să vadă nu numai metoda de predare ci și rezultatul acestei metode”. (C. Iencica).

Către sfârșitul anului școlar se fac inspecții de sintetizări generale asupra materialului predat. Cu aceste ocazii se poate constata temeinicia muncii învățătoresci, gradul în care elevii și-au asimilat cunoștințele predate și înfăptuirile efectuate cu ei.

La sfârșitul inspecției e bine să fie o conferință

cu învățătorii, în care să se examineze toate lipsurile și inspectorul școlar să sfătuiască și îndrumările cunoscute pentru remedierea lacunelor constatate.

Pe cei slabi îi stimulează cu sfaturi părintești și pe cei zeloși îi laudă și îi îmbărbătează. *)

Constatățile făcute se trec în registrul de inspecții, după normele arătate mai sus. În procesele verbale se va evita descrierea de circumstanțe prea lungi. Se vor consemna însă toate chestiunile cercetate, în cât ele să fie o icoană fidelă a școlii inspectate. Notele date la inspecții, pentru fiecare învățător în parte, trebuie să reiasă din aprecierile activității sale în conformitate cu prevederile legii. Calificativele propriu zise nu se vor trece în registrele de inspecții de către organele de control județene (subrevizori și revizori școlari). Calificativele se vor da de către organele de control imediat superioare, pe procesele verbale anexate la rapoartele lunare obișnuite și se vor introduce în statele personale. La învățătorii cu titlu provizoriu, definitiv și de grad II. se vor avea în vedere totdeauna dispozițiunile art. 118, 119 și 120 din legea învățământului primar, întrucât notările ce li se fac în aceste stagii constituiesc elementele de bază pentru înaintările în grade. Evident deci că, calificativele vor fi cât se poate mai obiective și răspunzând tuturor condițiilor cerute de lege. Altfel rămân simple ficțiuni, banalizând controlul.

Nota „slabă” se dă învățătorilor cari persistă în neîmplinirea datoriei, iar nota „foarte bine” numai acelor cari pot fi luați de model. (Aci am constatat cele mai multe exagerări din partea unora). Nota f. bine trebuie ridicată la rangul celei mai mari distincții și însuși învățătorul să o privească ca o peceltuire binemeritată a activității sale de o calitate superioară și multilaterală.

Imi pun întrebarea acum, dacă n'ar fi mai consult să se consemneze toate constatățile într'un proces-verbal tip pentruca să nu-i scape nimic organu-

*) C. Iencica : „Ce trebuie să vadă la o școală un inspector școlar”. Șc. N. anul X. No. 1.

lui de control și pentru o sintetizare și concentrare unitară a tuturor constatărilor și datelor utile, dela circumscripția unui subrevizor până la regiune. Actualele imprimate pentru procesele-verbale îmi par greoaie și incomplete, pe cari nu le putem utiliza cu succes pentru scopul urmărit.

În cele expuse mai sus m'am ocupat cu controlul învățământului primar în general, în care se încadrează — bineînțeles — atât învățământul statului cât și cel particular. Va trebui însă să ne oprim asupra învățământului particular și a pune în lumină controlul acestui învățământ, conform importanței ce o reprezintă.

II.

Controlul în școlile particulare (minoritare)

1. Învățământul minoritar în general. 2. Politica Statului față de acest învățământ. 3. Anomalie în practica învățământului minoritar. 4. Tehnica controlului școlilor particulare. a) administrativ, b) pedagogic.*

1. Așezarea regiunii noastre școlare dealungul graniței și insulele cetățenilor de altă limbă și origină etnică, presărate între masele compacte de locuitori autohtoni de obârșie românească, ne pune pe primul plan al preocupărilor noastre controlul în școlile particulare-minoritare. Învățământul minoritar este temelia problemei minoritare care constituie astăzi o problemă de Stat.

2. Politica Statului față de acest învățământ, dela Unire până în prezent, n'a fost destul de accentuată. În orice caz nu s'a observat o linie de conduită bine precizată în aceasta direcție.

Învățământul particular s'a legiferat abia în anul 1925 prin legea publicată în Monitorul Oficial No. 57 din 10 Martie 1926, care nici până astăzi nu s'a pus în aplicare în întregime. Sunt școli profesionale minoritare care și astăzi funcționează în afară de lege și aplicarea sancțiunilor legale se face cu o prea largă indulgență.

În cei dintâi 7 ani după Unire, confesiunile minoritare și-au sporit școlile ca ciupercile iar instrucția și educația în aceste școli, nu se făcea în spiritul Statului Român, mai ales că și personalul de control nu avea un punct unitar de orientare relativ la control. Din aceasta pricină se făcea destul de superficial, iar măsurile luate de autoritățile școlare difereau dela județe la județe. (O situație care dealtfel dăinuște cu mici atenuări și în zilele noastre).

3. În multe școli de stat cu învățători minoritari, moșteniți dela vechiul regim, s'au menținut secțiile minoritare, în majoritate maghiare. Aceasta stare de lucruri a dăinuit și după 1924. Datorită acestei anomalii, nevoile culturale ale elementului minoritar sunt satisfăcute sută la sută, iar din elementul românesc 40—50% rămâne pe dinafară de școală din lipsa de localuri și învățători. Am avut prilejul să dau semnalul de alarmă în fața acestei situații intolerabile, bazată pe statistici oficiale și a cere autorităților școlare superioare încetarea unui regim de privilegiu al elementului minoritar în dauna elementului băștinaș.*)

Controlul învățământului minoritar, chiar și astăzi este lăsat pe planul al doilea și tratat superficial, deși acest control e de o mare importanță, mai ales aci la noi. Prin îndrumarea și supravegherea obiectivă a învățământului minoritar, suntem chemați a îndrepta educația unor cetățeni de altă limbă, în cadrele aspirațiilor Statului român, care-i ocrotește deopotrivă, în respectul legilor și autorităților acestui Stat.

Bazat pe legea învățământului particular și pe instrucțiunile Ministerului, las să urmeze planul de activitate pentru inspectarea acestui învățământ, care ar trebui să servească ca un ghid de orientare cu ocazia tuturor inspecțiilor.

D. Mărgineanu.

(Va urma.)

---

*) Vezi: D. Mărgineanu: „O pagină din evoluția culturală la granița de nord-vest a țării”. Zălau 1932.

Oglinda noastră

MOTTO: „Când pornești la drum, nici un obstacol să nu te sperie. Crede mereu, că ai să ajungi la țintă, stăruie și vei ajunge”.

J. St. M

Numai contrarii înverșunați ai tagmei învățătoarești se mai îndoiesc în munca titanică a noastră, ce ne apasă umerii atât în școală, pentru obținerea secerișului în vederea vieții de după școală, cât și înafară de cei patru pereți ai clasei, prin o activitate fără margini pentru luminarea poporului, ridicarea lui din ghiarele analfabetizmului, înrădăcinat puternic în el; îndreptarea și combaterea răului existent în viața satelor și orașelor și altele, cari toate se așteaptă numai dela zeloasa, dar greaua sarcină a învățătorului.

Învățătorul, — jertfa idealului său, muncitorul neobosit, activul și zelosul pioner al multilateralei sale chemări, — pentru a putea corespunde numeroaselor sale obligații, ale uriașelor sale munci, dorită de sfânta-i dedicație, pentru care a fost format prin încoronarea pregătirii sale, pentru ce a fost destinat de Atotputernicul și calea spinoasă a căruia a fost arătată de acela, care a fost cel mai mare învățător, Mântuitorul lumii, care pentru lumina sa, răspândită pentru mântuirea aceloră pentru cari a fost trimis, ca o răsplată a apostolatului său pentru fericirea mulțimei, a fost răsplătit de aceia cu cununa de spini, coroana sfintei-i suferinți, insignul unei munci creatoare, al muncii celui mai mare Dascăl al omenirii.

Activitatea școlară zilnică cu micuții copilași, fragede vlăstare, nobile și sălbatece, crenguțe de soiuri diferite, amalgam întreg de mici vietăți, pentru a-i forma, nobilita, selecționa, îndrepta și îndruma, ocazie de distracție miunată și ocupație sdruncinatoare de creer, istovitoare de puteri, muncă plăcută pentru unii — cei chemați — cărora e ocupație obișnuită, intrată în sânge, devenită artă... , căci sunt născuți pentru ea, trăiesc numai prin ea și cu ea, fiind adevărați plantatori și cultivatori de idei, fapte, plasmuitoari de suflete.

deci meșteri executori ai Sfintei Evanghelii, ai menirii noastre nobile, sublimă și ideală. . .

Pentru alții, — căroră li e rușine de profesiunea de învățător, care le este prea umilitoare și nu le convine a o manifesta în public, nici chiar în sărbătorile neamului, când preferă a dezerta în modul cel mai rușinos chiar dela o defilare națională, pentru a nu-i vedea lumea, că sunt învățători; — nu le convine clasa, care le dă prea mult de lucru, sau copiii prea îndrăciți pentru a se putea ocupa cu ei sistematic. Școala primară le este prea inferioară față de pregătirea superioară și metodele alese, poporul prea strein față de școală; construcțiile școlare prea încurcate, care nu se fac spre soare sau strada principală, sau se fac prea de grabă și încurcă ițele planurilor de viitor, care aveau să satisfacă anumite interese și cointerese; administrația și organele sale prea neînțelegătoare, când e vorba de școală și colaborarea factorilor culturali. Organele școlare de control prea rigide, stricte sau neplăcute, căci prea năcăjesc și supără cu vizitele prea dese și adesea neașteptate sau nedorite. Direcția școlii este prea încurcată și incomodă cu dispozițiile și circularele sale plictisitoare, directorul sau directoara prea tineri — poate nesuferiți în pretențiile zilnice. . . Ministerul prea zgârcit în acordarea gradațiilor, gradelor, titlurilor sau recompenselor prea meritate prin jertfele aduse pentru — școală și popor, care nu sunt luate în seamă, sau întârzie cu răsplătirea, efectuarea la timp a numirilor, detașărilor, transferărilor mult și des solicitate, just meritate pe baza drepturilor câștigate și alte inconveniente și neplăceri, care pledează pe lângă latura obscură a chemării pentru — cei nechemăți; — muncă silnică, neplăcută, odaie de plictiseală continuă, zilnică, ocupație forțată, executată din silă, deci meșteșug rău ales și înțeles, practicat numai ca mijloc de traiu. . . «Fie datoria, nu fie, numai plata vie», — pentru aceștia nu e artă și nu va deveni niciodată.

În ambele cazuri, pentru toți, e o muncă grea și istovitoare, folositoare pentru toți, căci numai prin poarta luminoasă a acesteia ajung toți în largul orizont și deschisul câmp al vieții adevărate.

Activitate extrașcolară cât mai dezvoltată, pe toate căile și mijloacele posibile, ducătoare la scopul suprem: luminarea poporului, scoaterea lui din mulțimea vițiilor și patimilor, în-

drumarea lui spre înaintare, îmbunătățirea sortii lui, adică îndreptarea sa pe un drum mai folositor lui și neamului său, toate numai dela învățător și prin învățător se pretind și se așteaptă.

Acest meșteșug, această artă — cu o față lucioasă, radiatoare a razelor puternice, cristaline ale recerințelor ideale și frumoase, ale sublimului idealism, recerințe pur idealiste, incarnate în transluciuul fermecător al acestor raze, căci unde și ce reclamă mai multe principii, călăuze, directive, ideale nobile și salutare ca arta apostolatului nostru, cari toate trebuie să fie pentru fiecare dintre noi rugăciunea zilnică, ca conduși de acestea, nicidecum să nu alunecăm din poteca acestora, ci vecinic să păstrăm acelaș drum luminos, indicat de farul puternic al idealismului, prefăcându-ne în mânăuitori siguri și activi ai acestei arte mult binefăcătoare pentru mulțime și generațiile ei în viitor.

Cealaltă față, oponentă celei idealiste, întunecoasă și închisă, care are pondul mai mare a balanței misiunii cu porțiunea maximă, pune zid și mare piedică transluciuului ideal, fiind fața piedecilor obvenite, obstacolelor opuse, cari contribuiesc ca să nu se poată obține maximul de idealism, nici realiza recerințele sublime ale laturei luminoase, căci partea materială — salariul insuficient — nu acoperă pe pionerii artei de grijile multiple ale vieții zilnice, apoi terenul neprielnic, local, rechizite, cărți, material, frecvență școlară, discordie colegială, invidie și lipsă de solidaritate și câte altele din viața apostolatului, opresc avântul idealului lucios și apasă cumpăna grea a succesului pentru fața opacă a oglinzii noastre.

Să privim bine în această dublă oglindă, acum, la început de an școlar, care ne poate fi roditor, îmbelșugat, sec sau nefolositor, — din luciul cristalin al căreia vom înțelege, că noi, învățătorii, suntem lumina lumii, dar că această lumină nu trebuie îngropată în obroc, ci pusă în sfeșnic să lumineze și călăuzească spre mântuire și fericire — și că timpul pierdut nu-l putem recăștiga niciodată, căci viața nu se poate prelungi cu un minut și orice secundă pierdută din fiecare oră e o mare pierdere din viața cu scop a unui om, cu atât mai vartos din viața noastră cu o chemare și răspundere atât de mare pentru noi, școală, popor, țară și neam.

Acela a trăit mult în viața, poate scurtă, și va trăi me-

moria lui, care a muncit mai mult pentru binele obștesc: și acela a pierdut mai mult — i se va stinge memoria lui mai curând — care a muncit în viața sa numai pentru sine, burtă și patimi, nimic pentru alții. . .

În consecință, deviza învățătorului trebuie să fie: «Nimic pentru sine, totul pentru mulțime și binele general al ei», — și atunci și-a îndeplinit menirea adevărată — nu va muri niciodată. Acesta este și trebuie să fie adevăratul învățător.

I. Cleja.

FIȘA MEDICALĂ

În vederea îmbunătățirii sănătății fizice, mintale și morale a elevilor școlilor primare, Ministerul Instrucțiunii Publice, de comun acord cu Ministerul Sănătății, Muncii și Ocrotirilor Sociale, a hotărât încă în cursul anului 1934 sistematizarea și intensificarea activității de igienă școlară. În acest scop s'a dispus întocmirea fișelor medicale individuale pentru elevi. Întrucât în cele mai multe bugete școlare n'au fost prevăzute fonduri pentru procurarea acestor fișe, introducerea lor în unele școli a fost amânată până la începerea anului școlar 1935—36. Sunt convins, că în urma ordinului Revizoratului școlar, toate școlile s'au îngrijit ca articolul «pentru cumpărarea fișelor» să figureze în noul buget, cu o sumă variind după numărul școlărilor înscriși. Costul unei astfel de fișă este 80 de bani. *)

Carè este rolul acestor fișe? Fișa medicală are un dublu rol bine determinat și anume un rol pur pedagogic și unul medico-higienic.

Laturea pedagogică a fișei. Individualizarea instrucțiunii, adică adaptarea metodelor de instrucție cât mai mult calităților biologice ale elevilor școlari, este ultimul cuvânt al pedagogiei moderne. Câți copii nu suut stigmatizați — fără nici

*) Fișa medicală se înglobează în „Fișa pedagogică sau individuală” ordonată prin art. 118 și 119 din legea inv. primar. Publicăm cu plăcere articolul de față ca o contribuție prețioasă la rolul fișei. Pretexte bugetare nu se mai pot invoca. Este chiar în interesul profesional și material al fiecărui învățător introducerea fișei individuale. Noi am recomandat fișele editate de „Casa Școalelor” fiind cele aprobate de Minister. Mulțumim autorului pentru interesul ce-l are față de această problemă primordială. (Nota Red.)

o vină a lor — ca leneși și tâmpiți, când în realitate ei sunt bolnavi, având nevoie de o îngrijire și supraveghere specială. Binefacerile fișei medicale le vor resimți în primul rând dnii învățători. Vor economisi, cu siguranță, timpul, sănătatea, nervii și energia, când vor ști cări școlari sunt cu defecte și bolnavi, având nevoie mai întâi de un tratament medical și apoi de instrucție. Examenul psihologic ne va da indicațiuni asupra capacității intelectuale redusă a unor elevi și aceștia vor trebui îndrumați la școlile speciale. Prin cunoașterea valorii biologice, fizice, intelectuale și morale a elevilor, vom putea face o operă medico-pedagogică și alta așa zisă «de orientare profesională» și anume, cum am spus mai sus, mulți copii se vor scuti de a fi considerați ca reduși, în timp ce ei sunt bolnavi, au defecte vizuale, auditive, sunt anemici, tuberculoși, au vegetațiuni, etc.; de altă parte, cunoscând fizicul și psihicul elevului, vom putea da îndrumările necesare în alegerea carierei celei mai potrivite calităților și aptitudinilor lor.

Laturea medico-higienică a fișei. Examenul medical este un mijloc de a cunoaște gradul de dezvoltare fizică și psihică a elevilor, defectele și bolile lor, ca în plină cunoștință de cauză să putem lua dispozițiunile dictate și permise de împrejurări, în interesul sănătății lor. La redeschiderea școalelor se va face de către medic un examen de triaj al școlariilor. Scopul primordial al acestui triaj constă în depistarea maladiilor, cari pot fi transmise celorlalți copii, de ex. boli contagioase, tuberculoză, conjunctivită granuloasă, scabies, etc. Ca urmare practică și imediată a examinărilor va fi luarea de măsuri, ca sănătatea elevilor să nu sufere eventuale defecte și bolile să nu se agraveze. Așa de ex. cei atinși de boli transmisibile vor fi excluși dela frecventarea școalei, până la vindecare, cei găsiți cu defecte fizice și mintale grave, cari constituiesc o incompatibilitate cu viața socială, vor fi îndrumați la instituțiuni speciale, cei cu defecte vizuale sau auditive vor fi așezați mai aproape de catedră, toți elevii vor fi așezați în bănci potrivit cu talia lor, etc.

În conformitate cu ordinul M.S.O.S., după începerea anului școlar va fi examinat și personalul didactic al școlii, asupra bolilor infecțioase, în special pentru descoperirea cazurilor de tuberculoză pulmonară deschisă, făcându-se propunerile

necesare pentru retragerea din învățământ pe tot timpul, cât periclitează viața și sănătatea elevilor. Constatările făcute, atât la elevi, cât și la personalul didactic, constituiesc un secret profesional. Bolile elevului nu se vor comunica decât părinților și personalului didactic, bolile personalului didactic numai autorităților școlare superioare.

Acest examen de triaj este mai mult o inspecție sumară și se face în primele zile după deschiderea anului școlar. Examinarea medicală sistematică începe după terminarea examenului de triaj și se eșalonează pe o durată de timp ce variază după numărul elevilor și posibilitățile tehnice, cari stau la dispoziția medicului.

La întocmirea fișelor medicale s'a luat în considerare actuala organizare a serviciului medical școlar și anume, că avem foarte puțini medici școlari și cei mai mulți medici au ca funcțiune secundară cea de medic școlar. Deaceia au fost evitate fișele prea complicate și s'a trecut în ele numai strictul necesar. Evident că, cu ocazia examenului medical, diagnosticuri fine și precise nu se pot pune întotdeauna. Medicul examinator nu poate fi specialist în toate ramurile medicinei: ochi, nas, inimă, pulmoni, etc., deci nu se poate pretinde să se facă diagnosticul precis în toate cazurile. Va putea însă observa dacă există sau nu un defect sau boală și în caz că pregătirea lui, ori instrumentarul nu-i permit mai mult, va sfătui pe părinți să ceară avizul unui specialist.

Dr. Gh. Codner
medicul circ. Chechiș.

DIN TRECTÛL SĂLAJULUI**ISTORIA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC
DIN SĂLAJ****VII.**

Învățătorii se alegeau prin concurs public de către părinții copiilor școlari, iar mai târziu numai de către senatele bisericești, încheindu-se un protocol, în care se specifica și dotațiunea, ce avea să primească. Protocolul de alegere se înainta autorității politice a s. cercului, iar dela regularea raporturilor dintre școală și biserică se înainta ordinariatului diecezan, care întărea alegerea și învățătorului i se elibera decret de numire.

În primul deceniu al acestei perioade, alegerile aceste au adus un mare rău pentru învățământ. Dacă un învățător mai bine pregătit cădea de acord cu sătenii, în ce privește plata, în al doilea an venea un altul cu mai slabă pregătire și se învoia cu mai mică plată. Sătenii, în multe cazuri, nu puneau cont pe pregătire, ci pe condițiunile de plată. Așa că începuse un fel de mișcări foarte păgubitoare pentru învățământ. De multe ori și preoții contribuiau la aceste mișcări; erau unii cu idei atât de învechite, că nu puteau suferii inovațiile tinerilor învățători.

Pentru a pune capăt acestei triste stări, Ep. Ioan Alexi demandă: «Dascălii odată dispuși și prevăzuți cu decretu nu e iertat ai strămuta, schimba, sau ai depune fără a Ordinariatului știre» (Circ. 1299—1860). Iar prin Nr. 666 din 20 Martie 1863, în Instrucțiunile pentru docenți, § 11, dispune: «Docenții prevăzuți cu decret definitiv pentru careva școală, au de a rămâne 5 ani, neci înainte de împlinirea acestui timp pot să aibă speranță de a se strămuta, afară doară de ar fi niște cauze cu totul importante, iar după aceasta cei bravi și buni se vor strămuta la mai bune». La fel Ep. Ioan Vancea prin Circ. său Nr. 1365—1865, arată normativele cu privire la aplicarea docenților și dispune, în p. 4, că «va fi sub grea răspundere cine va înlătura un doceute». Protopopii să-și arate ordinariatului «cauzele pentru cari nu ar putea funga acela mai mult» și numai în urma avizului ordinariatului se va putea destitui.

Așa dar s'a asigurat un fel de inamovibilitate a învățătorilor.

În această epocă, până la apariția legii naționalităților din 1868, retribuția învățătorilor n'a fost stabilită după pregătirea docenților, ori vechimea lor în serviciu, ci se stabilea după înțelegerea ce o aveau sătenii despre școală și rostul cărții în viață și după capacitatea lor de plată.

Comunitățile bisericesti, în înțelegere cu preotul respectiv ori și cu juzii în satele românești, stabileau o retribuție, parte în numerar, parte în natură și care diferea dela loc la loc.

Unele comune se nizuiau a mări această retribuțiune, pentru a atrage învățători cât mai buni, deaceia au împreunat cele două funcțiuni, cantoratul cu școala; iar în alte comune învățătorul, pentru a-și ameliora cu ceva starea materială, primea și cantoratul. Abia se puteau număra câteva comune — și în aceste temporal — unde cantoratul nu-l deținea învățătorul. Ep. Ioan Vancea nici nu elibera decrete de numire pentru învățători, fie chiar preparanți absoluți, dacă nu cunoșteau și nu primeau și cantoratul.

În retribuțiunea învățătorului cele mai multe comune au stat pe lângă dispozițiile protocolului sinodului vicarial din 10 Ian. 1750, p. 6. Cu timpul s'au făcut însemnate modificări.

Pentru a ilustra această chestiune, dau câteva extrase din protocoalele, instrumentele dotaționale ce le am și din circularele diecezei de Gherla prin cari s'au curentat stațiunile docențiale vacante astfel:

«Subscrișii membrii ai eclegii gr. cat. Supurului de sus, precum de o parte motivați prin salutarele ordinăciuni mai înalte în privința creșterii și învățăturii pruncilor edate . . . a Prea Înaltului Decretu Impărătescu din 6 Ianuarie 1853 și a Decretului Gubernialu din 22 Iunie 1855 Nr. 12052 prin care orânduște ca lângă toată biserica să se țină școală din mijloacele credincioșilor, așa de alta parte din însuși experiența noastră convingându-ne despre aceia, că spre a să alege din pruncii noștrii oameni morali, creștini adevărați, supuși credincioși ai ocârmuirii, și patrioți buni, e de lipsă să aibă o creștere potrivită cu cerințele timpului, e de lipsă pentru ei o frecventare a școalei mai regulată unde să nu piardă numai orele de școală, ci să petreacă în învățatura religiunii, și a cunoștințelor elementare, pe care să-și poată baza viito-

rul său fără periclitare; — ne-amu unitu întru adunare ca pentru ajungerea scopului acestuia salutar să menim o anumită plată dascălească, amăsurată importantului oficiu a Dăscăliei, care să se dea aceluși învățătoriu, care s'aru dispune la noi de dascal, sau pe calea concursuală sau numai direct de către Jurisdicțiunea școlastică.

Despre aceia cu comuna învoire închiemu următoarele: 1. Viitorul nostru dascal va avea pe fiecare an școlastic: a) în bani gata 180 fl., una sută optuieci florini mon. con; b) în bucate, 6 cubule grâu, 10 cubule mălaiu; c) 10 lumini de seu pentru dascălu; d) 4 orgii de lemne de foc adusă acasă și cortel onest.

Această plată se va împărți pe fiește care mădulariu ai eclegii noastre după proporțiunea averei, lăsându-să afară cei de tot săraci, și după catalog care se va face în tot anul va fi îndatorat ai aduna prin curator, de ar fi de lipsă și cu ajutorul Judelui și Diregătorii Politici Cais. Reg. și așa gata va admânua dascălului local totdeauna pe lângă chitanță.

Dela Dascal apoi vom pretinde ca pe lângă cunoștințele Theoretice și practice recerute întru un învățător, să fie sărădalnic și accurat în împlinirea oficiului său, să aibă un caracter nepătat, și o purtare morală, în cazul contrar reținându-ne dreptul de ai arăta pedepsele înaintea Jurisprudenței școlare și în locu-i de a ne ruga a ni să trimitte alt învățător apt.

d) Pentru ca sacrul scop al adunării pruncilor noștrii să să ajungă mai pe ușor, școala care o avem ridicată cu casa dascălească suptu un acoperișu, o vom provide cu toate cele trebuincioase precum scaune pre cari să poată pruncii comod șede, masă și scaun pentru învățător, și cu un sicriu pentru fiinerea instrumentelor de școală.

Aceste le vom face cu spesele comunei, adecă din banii spre acest scop pe fiește care individu eclesiatic repartiți, supunându-ne pedepsei judelui care s'ar retrage dela conferirea banilor aruncați pe el.

Care a noastră hotărâre din motivele mai sus arătate de astăzi înainte o luăm a subține, și la împlinirea ei, cu această scrisoare contractuală ne îndatorim și anumita plată dascălească se va începe îndată, ci Invățătoriu școalei noastre

va păși în activitatea sa, iară școala o vom prevedea cu cele trebuincioase până 1 Oct. 1856.

În acărui solemne datoriri mai mare valoare dăm această scrisoare contractuală cu subscrierea numelor și îndătinată sigile a Eclegii și a comunei întărită, dându-o în două parii la P. on. Protopopiatu respectiv spre întărire, cu rugare a mijloci și întărirea Cajs. Reg. Diregătorii politice. Datu Supuru de sus 20 Mars 856». Semnături și întărirea diregătoriei politice din Tășnad.

2. Comunitatea gr. cat. din Sărăuad, prin contractul din 12 Febr. st. n. 1859 și întărit de episcopia Gherlei cu No. 1061—1859, stabilește leafa învățătorului la «160 fl. m. c. și cortelu onestu».

3. Din relațiunea anuală preste starea școalei din Bădăcin, a adm. parochial din loc, reese că pe anul școlar 1866—67, plata învățătorului a fost: în bani 65 fl. v. a. și 15 cubule de bucate, pământ nu are; «plata se scoate prin repartiție după popor, e asigurată prin contract, însă nu ese regulat la timpul său».

4. Prin circ. No. 2361 se curentează din Sălaj, pe data de 25 Sept. 1867, următoarele stațiuni docențiale:

a) Pele-Sarvad (Sărvăzel), cu soluțiune anuală de 40 fl. v. a. și 8 cubule de bucate.

b) Stârciu, cu soluțiune anuală de 160 fl. v. a. și lemne focali câte se pottescu.

c) Marin, cu soluțiune anuală de 40 fl. v. a.

d) Cioara, cu soluțiune anuală de 50 fl. v. a., 50 metrete de bucate, 4 iug. cad. și 1120 st. p. pământ arător.

Din aceste câteva extrase de prin instrumentele dotaționale învățătoarești, se poate vedea și mai bine dotațiunea anuală a învățătorului. Am reprodus în întregime Protocolul dela Supurul de sus și-mi pare rău că spațiul nu-mi permite să reproduc și altele, pentru ca să se vadă că erau comune unde setea de carte era arzătoare.

Cu toate greutățile ce le-au întâmpinat cei 156 învățători din Sălaj, despre cari face pomenire Sematismul Gherlei pe 1867, în ce privește pregătirea, numirea, inamovibilitatea, salarizarea și atâtea piedeci puse în apostolatul lor, ei s'au afirmat cu tărie pe toate fronturile, formând o tradiție pentru învățătorii ce au urmat, cu bogate resurse de îmbărbătare.

Elevii. Conscrierea copiilor de școală se făcea în vacanța de vară de către inspectorul local mirean și cu învățătorul școlii. Vârsta copiilor de școală era: pentru băieți dela al 6-lea an până la al 14-lea an și pentru fete dela al 6-lea până la al 12-lea an.

Pentru elevii, cari nu urmau regulat, la sfârșitul lunii, se întocmea o listă de lenevire de către învățător, pe care erau introduși toți elevii, cari au absentat, fie cu temeiu, fie fără temeiu. Lista se înainta parochului local, care împreună cu inspectorul mirean local, caută să convingă pe părinții, ai căror copii au absentat fără temeiu, despre însemnătatea școlii în viața Neamului și că au să cadă sub «gloabă» dacă nu-i vor mai trimițe.

Părinții, cari nici după aceste clarificări și admonieri nu-și trimeteau copiii, erau arătați antistiei comunale, care aplica amenda după numărul zilelor absentate fără temeiu.

Așa dar, bunafrecvență școlară era de multe ori în funcție de gradul de înțelegere și dragostea față de școală a parochului, inspectorului local și antistiei comunale.

La 1867, în cele 122 școli câte erau în parochiile din Sălaj, au fost înscriși 7335 elevi, revenind 60 elevi de învățător.

În filiale, în număr de 82, funcționau 36 școli. Unele filii urmând dispoziția protocolului vicarialicesc, p. 5, își trimeteau copiii la școlile din apropiere, astfel: 7 copii din Arduzel frecventau școala din Biușa; 25 din Aleuș, la Drighiu; 20 din Boian, la Cizer; 14 din Horvatul român, la Biușa; 15 din Lazuri, la Fizeș; 17 din Ponița, la Hurez; 17 copii din Vădurele frecventau școala din Firminiș, etc.

În parochiile matre se mai ținea, în Dumineci și sărbători, câte un curs de repetiție cu copiii până la al 15-lea an.

Controlul și îndrumarea. Controlul și îndrumarea învățământului revenea inspectorului local mirean, parochului local și inspectorului districtual de școale. Până la 1859 nu era bine limitată sfera de activitate a acestor organe de control. La această dată s'a stabilit că afacerile interne școlare, cum sunt instrucțiunea și disciplina, cad în competența organelor bisericești, adecă a preotului local ca directorul școlii, a protopopului tractual ca inspector școlar preste școlile naționale din tractul său și a ordinariatului ca autoritate școlară diecezană; iar afacerile externe, cum sunt întreținerea

materială și suprainspecțiunea, cad în competența autorităților politice, cari au în nemijlocita apropiere de școală un inspector mirean.

Protopopii, parochii, docenții și comuna bisericească și conduceau după dispozițiunile ordinariatului și autorităților politice a cercului, iar dela 1863 s'au condus după Instrucțiunile ¹⁾ date fiecăruia de către Ordinariatul Gherlei prin Nr. 666 — 1863.

Mai puțin cunoscută mi se pare a fi activitatea inspectorului mirean local. Candidatura pentru inspector mirean local o făcea comuna politică în înțelegere cu parochul local, iar numirea se făcea de către autoritatea comitatensă.

Deodată cu decretul de numire i se înmanua inspectorului local mirean și o ordinațiune care cuprindea: «Instrucțiune pentru activitatea oficială a inspectorilor locali mireni de școale, făcută pre baza regulamentului elementariu dein anul 1845 și a ordinelor sustatorie în privința aceasta». ²⁾

Din această instrucțiune se pot vedea datorințele legale ale inspectorului local mirean cu privire la obligativitate, recensământ, cercetarea cursurilor, întreținerea materială a școlii, ajutorarea copiilor săraci, conducerea elevilor la biserică, etc.

Incheierea. Această epocă a școlilor naționale sălăjene de după 1848 și care se sfârșește cu încheierea pactului dualist, sau mai precis cu apariția legii naționalităților din 1868, se caracterizează printr'o muncă intensivă în organizarea școlii și adaptarea ei la nevoile vieții locale. Prin toate satele se muncea cu drag la ridicarea de noi localuri școlare, la dotarea saletelor de învățământ cu cele necesare instrucțiunii și la câștigarea și organizarea grădinilor de pomărit, cari și azi poartă acest nume, cu deosebirea că azi nu se face în ele pomicultură ci, așa o nimica toată; unele le-au luat comunele politice, altele biserica pentru a le folosi cu alte destinații și în alte comune au rămas la școli pentru a se cultiva cu nici o deosebire.

Învățătorii veniți dela Năsăud au ridicat mult prestigiul școlii. Elogiile aduse acestor învățători de I. P. Lazar sunt binemeritate: »Acești învățători au ridicat cei dintâiu »tinda dieciei«, ce era până aci școala, la nivelul adevăratei școale

1) La „Anexe”.

2) „La Anexe”.

poporale în toată țara și așa și în Sălaj, și roadele binefăcătoare ale calificării și activității lor se văd și azi în multe comune din Sălaj și țară.¹⁾

Așa dar școala, prin începuturile ei de noi realizări, își asumase ridicarea culturală, națională, morală și economică a satelor noastre.

Fie binecuvântată memoria acestor neobosiți și desinteresăți înaintași ai noștri, învățători și alți muncitori prin lumina școlii, cari au creiat cea mai înfloritoare epocă în viața școlii românești sălăgene din timpul autonomiei transilvane.

Epoca școlilor confesionale

1. **Istoricul.** Pentru preîntâmpinarea rezultatelor ușor de prevăzut a precipitațiunii relațiilor austro-prusiace, monarhul Francisc Iosif I., prin rescriptul său din 1 Septembrie 1865, convoacă o nouă dietă pentru Transilvania, la Cluj, pe ziua de 19 Noembrie 1865 și cu mandat pentru o singură problemă: revizuirea articolului de lege I. din a. 1848 despre uniunea Transilvaniei cu Ungaria. Cum alegerile pentru această dietă s'au făcut pe baza legii electorale art. XI din 1791, lege aristocratică-feudală motivată puțin prin cens, uniunea era ca și votată.

Dieta aceasta ca și cea dela 1848, fiindcă n'a fost convocată pe baza egalei îndreptățiri naționale, politice și individuale, nu era îndreptățită a se pronunța asupra uniunii și mai ales că, în memorabila adunare depe »Câmpul Libertății« din 3-15 Maiu 1848, în p. 4 al rezoluțiunii lor, Românii cereau, ca Maghiarii »nici de cum să nu ia la desbatere cauza uniunii cu Ungaria, până când națiunea română, nu va fi națiune constituită și organizată cu vot deliberativ și deciziv în în cameră legislativă, iar din contră dieta Transilvaniei ar voi totuși a se lăsa la pertractarea aceleiași uniuni de noi fără noi, atunci națiunea română protestează cu solemnitate.²⁾ Și totuși s'a votat și dieta din Pesta a ratificat³⁾ această uniune de nobis sine nobis, cu toate că puterea legilor din 1848

1) Schița monografică a Sălajului, pag. 81.

2) Protocolul adunării publicat de I. Papiu Ilarianu în Istoria Rom. din Dacia sup., tom. II, pag. 298.

3) Prin art. de lege XLIII, compus din 18 §§-i și sancționat la 6 Decembrie 1868.

a fost zdrobită în mod complex prin evenimentele aceluiaș an.

Actele dietei au fost trimise la tron și luate deocamdată numai la cunoștință, iar dieta a fost disolvată prin rescriptul din 25 Decembrie 1865.

După catastrofa dela Sadova și Königgrätz (1866), cu care magnații unguri și dușmani ai autonomiei transilvane își combinau planurile lor, curtea imperială a căzut pe panta concesiunilor: la 18 Febr. 1867 restaurarea constituțiunii ungu-rești și ministeriu separat, la 30 Martie 1867 dualismul, apoi declararea dietei ungu-rești dela Pesta de corp legislativ comun pt. ambele țări, cele 2 rescripte din 20 Iunie 1867 (prin întâiul, sancționarea uniunii Transilvaniei și prin al doilea, cassarea și anularea legilor dictale legiferate între 1863-1864 la Sibiu); iar mai departe, după publicarea acestor două rescripte, »ministerului ungu-resc i s'a dat mână liberă asupra Transilvaniei«, adecă această țară a fost pusă în stare ce se zice excepțională și discreționară, ca să guverneze ministeriul nu atâta după legi ci după cum va afla cu cale. ¹⁾

Iată-ne așa dar aruncați în ghiarele maghiarismului, în mâinile barbarilor cari din acest moment ș'au făurit deviza: »Ungaria sau va deveni maghiară, sau se va prăpădi«, și cari ne strigau în față vorbe ca acestea: »Te măturăm din țara noastră popor ingrât și viclean. Dacă nu vă place limba noastră pustiiți-vă de aici. Nu avem trebuință de trădători, în iad cu voi..... Căci mulțimea arborilor vechi depe păduroasele noastre dealuri, precum și cetele corbilor de mult așteaptă după trupurile voastre«. ²⁾

Par'că cea mai mare parte din acest noian de prigoane s'a abătut asupra instituției care-și asumase paza patrimoniului național și ridicarea, după putință, pe toate tărâmurile a națiunii noastre, asupra școlii. Luptele duse de școala confesională și slugitorii ei, dela 1868 și până la 1918, ne vor confirma aceasta.

Intre cele 58 de legi sancționate și publicate până în Decembrie 1868, este și legea XXXVIII, care prin 148 de §§-i regulează instrucțiunea publică din școlile populare. Cum în §-l 10 se dispune că: »Institutele publice pentru instrucțiunea populară se pot înființa și susține în modul satorit prin lege

1) Gh. Barițiu, Părți alese din istoria Transilvaniei, vol. III, pag. 454

2) „Szathmár” dela 28 Februarie 1891. reprodus prin Replica din 1892.

atât prin confesiunile din patrie, cât și prin societăți, privați, comunități și prin stat», școlile populare au luat numele înființătorului și susținătorului lor, adică școli confesionale, școli societare, școli particulare, școli comunale și școli de stat.

Noi Români am adoptat școlile confesionale pentru că biserica se bucura de o autonomie câștigată după lupte și suferinți seculare și astfel sub egida bisericii speram ca școala să poată munci în senzul aspirațiilor noastre naționale. Prin enorme sacrificii însă, s'a putut menține caracterul național al școlilor confesionale, pentru a sta aceste, pe cât era posibil, în serviciul intereselor naționale românești.

Maghiarii, obsedați de ideea de »stat național unitar maghiar«, prin cele mai drastice măsuri, au căutat mai întâiu a introduce l. maghiară în școlile confesionale, apoi desființarea acestora și înființarea școlilor comunale sau de stat. Noi ocupându-ne numai de școlile confesionale românești, vom cunoaște câteva fragmente din luptele și suferințele prin cari au trecut aceste și susținătorii lor în aceasta epură.

2. Afaceri interne : a) Organizarea. Invățământul popular din Sălaj s'a reorganizat pe baza legii XXXVIII—1868, tălmăcită și adusă la îndeplinire prin ordinariatele episcopoești respective pentru școlile confesionale și prin organele comitatense pt. școlile comunale și de stat.

Prin art. de lege XXXVIII—1868, decredându-se obligativitatea învățământului primar, ordinariatele noastre episcopoești prin circulare au dat lămuriri poporului asupra tipului de școală ce trebuie să adoptăm și cum să se procedeze la reorganizarea ei. »Cresterea pnporului nostru este în atât de strânsă legătură cu biserica, în cât fără urmări nefolositoare nu se poate de aceia despărți. . . . Din aceste motive află acest Ordinariat să recomande preoțimei ca să îndemne poporul la susținerea și întemeierea școlilor confesionale«. ¹⁾

În urma îndrumărilor primite, toate comunele românești, unde erau cel puțin 30 copii în vârstă de școală, cu excepția a 4—5 comune cari au adoptat școala comunală, ș'au reorganizat școlile în baza paragrafilor legii 38—1868, cari garantau învățământul confesional, dând obligațiuni subscrise în acest senz.

Invățământul s'a organizat astfel.

1) Circularul Ordinariatului episcopesc de Ghera Nr. 2282—1294 din 1869.

Toți părinții, tutorii și patronii au fost obligați a da instrucțiune într'o școală publică copiilor lor dela împlinirea anului al 6-lea și până la împlinirea anului al 12-lea și respective al 15-lea. Cei cari nu se supuneau acestei obligativități, după o admoniere erau amendați în favorul casei școlare astfel: în I-a dată cu 50 cr., a II-a oră cu 1 fl., a III-a oră cu 2 fl. și a IV-a oră cu 4 fl. Dacă nici a patra pedeapsă nu era îndestulitoare, scaunul școlar putea să facă relațiune autorității superioare școlare, care prin autoritatea comunală numea un tutore pt. elev.

Instrucțiunea școlii cuprindea în sine două cursuri de învățământ: a) instrucțiunea cotidiană, care ținea 6 ani și b) instrucțiunea școlastică repetitorie, care se extindea la 3 ani.

Conform §-lui 11, obiectele de învățământ au fost a) doctrina religiei și a moralului, b) citirea și scrierea, c) calcularea în cap și cu cifre, și cunoașterea măsurilor din patrie, d) gramatica, e) fizica și istoria naturală, cu privire la modul vieții și la ținutul de care se ține cea mai mare parte a părinților copiilor, f) geografia și istoria patriei, g) exerciții rurale de câmp, economice și de grădinărit, h) scurtă cunoaștere despre drepturile și datorințele civile, i) cântul, k) exerciții corporale cu privire la exercițiul militar. Pentru cursul de repetiție, se repetesc toate cunoștințele propuse în școala de toate zilele, cu deosebită reflexiune la folosul practic al fiecărei cunoștințe.

Timpu instrucțiunii în comune rurale era de 8 luni și în cetăți de 9 luni; cu 20-25 ore săptămânal pt. școala cotidiană și cu 5 ore iarna și 3 ore vara pt. școala de repetiție.

(Va urma.)

Ardeleanu Ioan sen.

APELUL DLUI MINISTRU CĂTRE INVĂȚĂTORI*)

Construcțiile școlare în 1934 - 1935

Cu adâncă bucurie sufletească am constatat că în anul școlar expirat, școala românească a făcut progrese foarte mari.

În anul școlar 1934—1935 s'au terminat aproape toate cele 1.400 de localuri de școli primare, rămase neterminate din 1928 și s'au pus în construcție peste 3.000 de localuri noi, dintre care multe s'au terminat, iar celelalte se vor termina anul acesta, împreună cu încă 2.500—3.000 de clădiri începute în vara aceasta.

Activitatea dezvoltată pe acest teren și admirabilele rezultate obținute, se datoresc oamenilor de inimă, bunilor români, prefecților și primarilor, care împreună cu dv., membrii ai corpului didactic, conștiinți ai marelui misiuni ce aveți de îndeplinit, ați pus cu toții tot sufletul dv., toată munca și tot patriotismul la înălțarea acestor locașuri de cultură, menite să schimbe fața culturală a acestei țări. Cu atât mai mult trebuie apreciată munca depusă și rezultatele obținute, cu cât trăim în vremuri de grea criză morală și materială când nevoile școlii nu mai sunt apreciate de către unii așa cum se cuvine și cum se aprecia în trecut.

Frecvența în școlile primare

Dar în anul școlar 1934—1935 nu s'au obținut numai frumoase rezultate în cea ce privește clădirile școlare, ci anul acesta a fost însemnat și prin faptul că frecvența elevilor în școlile primare a ajuns la o cifră necunoscută până astăzi. În adevăr, frecvența în primele patru clase primare a trecut de 85% și în unele școli a ajuns chiar 100%.

Tot astfel în cei trei ani ai cursului supraprimar, această frecvență a trecut de 60%, fapt cu totul caracteristic, căci aceste cursuri în timpul celor 5 ani din urmă aproape nu au funcționat.

Aceste rezultate satisfăcătoare sunt datorite învățătorilor care și-au făcut cu sfințenie datoria. De aceea, Ministrul Culturii Naționale ține să le exprime, cu această ocaziune, adâncă se recunoștință pentru sârguința depusă și pentru rezultatele obținute, care dacă vor continua tot astfel și în viitor, cum sper, vor așeza țara noastră la locul de cinste ce ea trebuie să ocupe în lumea popoarelor civilizate, iar analfabetismul va rămâne ca o urâtă amintire a acestui popor, dornic de cultură, dornic de progres.

*) Publicăm în întregime circulara No. 170.489 din 1 Oct. 1935 în semn de adâncă omagiu ce-l aducem dlui Ministru Dr. C. ANGHIELESCU, pentru ocrotirea și intensificarea Culturii Naționale. Dorim ca buncele îndemnări să fie primite cu toată dragostea în sufletul dascălesc. (Nota Red.)

Numirea celor 9.500 învățători în anul 1934—1935

Prin numirea celor 9.500 de învățători în anul trecut, am dat noi forțe culturii românești și cred că toată lumea trebuie să recunoască că a fost în interesul țării numirea acestor tineri, care împreună cu colegii lor mai bătrâni au transformat școala noastră primară, dându-i din nou vechea și strălucita ei splendoare de altădată.

În acest an deci, cu toate nevoile și toate greutatețile prin care corpul didactic a trecut, s'a produs o mare înviorare a învățământului și o schimbare radicală, cu rezultate admirabile în ceea ce privește cultura românească.

Plata lefurilor și gradațiilor

Plata lefurilor la timp și plata gradațiilor au contribuit desigur la obținerea acestor rezultate. Nu trebuie să uităm în această privință însă, că corpul didactic, în general și învățătoria în special, nu ocupă locul ce i se cuvine, conform legii de armonizare și are dreptul să revendice acest loc, cu ocaziunea revizuirii legii de mai sus. Am convingerea că toți acei care iubesc cu adevărat școala românească le vor da sprijinul, ca dreptele lor revendicări să fie satisfăcute. În schimb însă trebuie să cerem tuturor învățătorilor să-și facă datoria în conștiință, să-și pună toată munca, tot devotamentul și toată energia lor în în-slujba școlii și a culturii naționale. Lăsând la o parte orice preocupări de orice altă natură, să nu aibă înaintea ochilor lor decât îndeplinirea idealului de a înălța țara prin răspândirea și propagarea culturii.

Dealtfel, trebuie să recunosc că rari au fost acei învățători care anul acesta n'au fost la datoria lor. Din toate rapoartele ce am și din cele văzute de mine însumi, rezultă faptul îmbucurător că învățătorii nu mai lipsesc dela școală, că îndeplinirea datoriei este pentru imensa majoritate a acestora un adevărat apostolat.

Politica în școală

Nu mă pot opri însă de a atrage în mod stăruitor atențiunea și de rândul aceasta, cum am făcut-o și în trecut, că una din plăgile care pot compromite și școala și cultura românească este *introducerea politicii în școală*. Deaceia, fac un apel călduros la toată învățătoria din această țară și fac, de asemenea, acest apel la toți bunii români care fac adevărata politică, iar nu politicianism, să nu introducă politica în școală. Învățătorii să fie lăsați să-și facă datoria în învățământ, să nu fie distrași dela îndeplinirea datoriei lor, introducerea politicii în învățământ învrăjbind sufletele și ocupând timpul celor chemați la un mare apostolat, la cultivarea maselor din această țară.

Aceasta fiind zise, profit de începutul noului an școlar, să

fac din nou apel către directorii de școli și către învățători și să le atrag atențiunea în mod special asupra operei de educațiune ce școala este chemată să facă și asupra înaltei meniri ce învățătorii au de îndeplinit.

Clădirile de școli

Cu toată activitatea desfășurată în ceea ce privește construcțiile de școli suntem încă departe de a avea toate clădirile de care avem nevoie. Pe lângă cele aproape 20.000 clădiri școlare existente, ne mai trebuie încă un număr aproape egal, pentru ca toți copiii obligați după lege să meargă la școală, să aibă local igienic și corespunzător pedagogiei moderne.

Fac deci apel la dv. toți și vă rog să interesați toată lumea, toate autoritățile, ca să se clădească în fiecare comună localurile cu săli necesare, pentru ca să nu mai rămână niciun copil în afară de școală.

Băi școlare. Cantine. Material didactic

Școala însă nu se rezumă numai în sălile de clasă, ea trebuie să fie completată cu băi școlare, cu cantine și cu materialul didactic necesar.

Am trimis în fiecare județ prefecturilor locale și revizorilor, planuri economice pentru băi și pentru cantine școlare. Îngrijiți-vă fiecare dintre dv., d-lor învățători, pentru ca școala ce conduceți să fie completată cu aceste anexe, absolut necesare unui adevărat învățământ.

Tot astfel, luați dispoziții să vă procurați băncile necesare, sau să le construiți cu elevii din cursul supraprimary. Miuisterul Instrucțiunii a comandat la școlile de meserii din țară 20.000 de bănci care vor fi terminate în curând și vor fi distribuite la școlile cele mai sărace din întreaga țară.

Procurați-vă hărțile, tablourile și materialul didactic dela Casa școlilor sau cumpărați-l direct din comerț, dacă mijloacele materiale vă permit. Trebuie să vă dați seama că o sală de clasă neîmpodobită cu acest material didactic, nu numai că nu corespunde menirii ei, dar este searbădă și rece pentru formarea sufletului copilului.

Îngrijirea localului de școală, a curții și grădinii școlii

Oricât ar fi de frumoasă însă o clădire școlară, în ceea ce privește partea arhitectonică, ea nu este de niciun folos dacă nu este întreținută și dacă înfățișarea, îngrijirea și curățenia ei lasă de dorit. Locul de școală trebuie să servească drept model, din toate punctele de vedere și aceasta nu se poate obține decât prin îngrijirea zilnică ce învățătorul trebuie s'o dea școlii.

Gospodăria unei școli model nu se rezumă numai la loca-

lul școlii propriu zis, ci această gospodărie trebuie să se întindă și asupra curții și grădinei școlii. Cu părere de rău am constatat la unele școli, că, curtea este neîngrijită, școala neîngrădită, în grădină cresc bălării în loc să servească drept model de gospodărie de imitat și de către locuitorii din comună.

Deaceia, vă rog, să luați toate măsurile să se împreunăiască curțile și grădinile școlare, să se cultive grădinile și locurile din țarină ale școlilor, pentru ca din această cultură să obțineți mijloace pentru ajutorarea elevilor și ca această cultură să servească drept exemplu și pentru copii și pentru săteni.

Pentru autoritățile școlare și pentru mine în special, îndeplinirea acestor deziderate are importanță tot atât de mare ca și activitatea pe care învățătorul o dezvoltă în școală și ea va figura la locul ce i se cuvine, în ștutul personal al învățătorului.

Timpurile grele prin care trecem, din punctul de vedere economic, fac pe mulți din țărani noștri să ezite să-și trimeată copiii la școală, neputând să le cumpere cărțile și să le dea îmbrăcămintea necesară. Nu mai vorbesc de faptul că majoritatea copiilor sunt rău hrăniți și predispuși la toate boalele și în special la tuberculoză, din cauza hranei neîndeștătoare. a localurilor neigienice și a lipsei de îngrijiri medicale.

Examenul medical al elevilor. Fișa medicală

Pentru a remedia acestor neajunsuri atât de grave, fac apel la dv., dlor învățători, să luați măsurile necesare ca niciun elev să nu intre în școală înainte de a fi examinat de către medicul de plasă, în comunele rurale, sau de către medicul comunal, în comunele urbane. Aceștia sunt obligați să alcătuiască fișa medicală a fiecărui elev, fișă care trebuie să însoțească elevul până la ieșirea sa din școală. Am cerut în această privință d-lui ministru al Sănătății Publice să dea ordin medicilor respectivi ca să examineze pe toți elevii înainte de intrarea lor în școală.

Îngrijirea igienică a elevilor

Dv., dlor învățători, veți lua măsuri ca toți elevii să fie tuși și spălați la intrarea lor în școală, hainele curate și cel puțin odată pe săptămână să facă baie, în băile simple și puțin costisitoare, pe care sper să le construiți pe lângă fiecare școală.

Noțiuni de igienă de dat elevilor

În primele săptămâni ale începutului anului școlar, dați elevilor noțiuni igienice, simple și practice, arătându-le cum să se spele pe corp și pe mâini și cum să se apere de boalele molipsitoare. În fiecare școală și în fiecare clasă, dacă e posibil, directorul va îngriji să se așeze un lighean cu săpun și prosop

de șters și învățătorul clasei va obliga pe copii să se spele. Se va aține atențiunea părinților în același timp, ca copiii să se prezinte curați și spălați la școală. Practica aceasta trebuie să intre în curând în deprinderea copilului. Îmbrăcămintea copilului nu trebuie să fie neglijată, oricât de modestă ar fi. Ea trebuie să fie curată și îngrijită.

Asistența copiilor prin copii

Pentru copiii lipsiți de mijloace și pentru orfani, solidariți pe toți elevii din școală și organizați asistența copiilor săraci, prin copii; faceți o operă de educație și de solidaritate socială a copiilor. Organizați serbări, faceți apel la caritatea publică și dați din veniturile școlii sume pentru procurarea îmbrăcăminteii copiilor săraci. Tot astfel în ceea ce privesc cărțile de școală.

Lipsa de îmbrăcăminte și de cărți

Lipsa de îmbrăcăminte și cărți, este cum am spus mai sus, încă un motiv, care împiedecă copiii ca să vină la școală. Am luat dispozițiunea în această privință, să constituim un fond de asistență al copiilor săraci, din care să procurăm haine și cărți acestor copii. Pentru acest scop am cerut librarilor și editorilor să se dea un rabat de 10% Ministerului Instrucțiunii, din costul cărților de învățământ primar. Din fondul astfel obținut, vom distribui îmbrăcăminte și cărți la elevii săraci, în special în regiunile și localitățile bătute anul acesta de secetă și unde interesele noastre culturale naționale o vor reclama.

Înfăptuirea acestei opere de educațiune și asistență, pune școala în adevăratul ei rol și o face să fie atractivă, atât pentru copiii, cât și pentru părinți.

Hrana copiilor. Cantine Școlare

O chestiune de o importanță capitală pentru copiii de școală, este hrana lor. Mulți din copiii din comunele rurale vin dimineața la școală neamăncați, sau cu o hrană absolut insuficientă; incapabili deci de a da toată atențiunea cursului din școală și predispuși în același timp la toate boalele și în special la tuberculoză. Deaceea, este necesar și în toate țările acest lucru se practică pe o scară foarte întinsă, să se organizeze la școală o cantină, unde să se dea o ceașcă cu ceai sau cu lapte și o bucată de pâine. Caritatea publică, serbările școlare, ajutorul dat de organele administrative, pot ajuta înființarea și funcționarea acestor cantine. Învățătoarea școlii obligată să organizeze cursurile de gospodărie, va organiza și va face oficiul în cantină cu elevele din școala primară respectivă. Pentru copiii care stau departe de școală, să se organizeze aceeași asistență la cantină, la amiază, când elevul din cauza depărtării nu poate să se ducă la locuința sa.

Școalele în aer liber

La sfârșitul anului școlar trecut, printr'o adresă trimeasă tuturor revizoratelor și în urma conferinței ce am avut în București cu Revizorii și Inspectorii din toată țara, am cerut ca la toate școlile primare din țară, în curtea sau grădina școlii, să se amenajeze un cerdac sau un șopron, în care să se facă școala în aer liber, primăvara, vara și toamna. În felul acesta, cursurile s'ar face pe zile întregi, în cea mai mare parte a anului, chiar atunci când este lipsă de local. Școalele în aer liber, întrebuintate în toate țările din Apus, sunt necesare și din punct de vedere al sănătății copiilor, căci elevii ne mai fiind îngrămădiți în aerul viciat al clasei, sănătatea lor profită de aerul curat și în timpul lecțiilor. Vă cer, în mod stăruitor, ca fiecare școală să fie dotată cu o școală în aer liber.

Am trimis în această privință, tuturor prefecturilor și tuturor revizoratelor, planul model, foarte puțin costisitor, după care se pot construi aceste școli în aer liber.

Combustibil pentru școli

Înainte de a trece la educațiunea și instrucțiunea ce vă cerem să dați elevilor în școală, insist asupra faptului că multe din școalele primare nu au combustibilul necesar în vederea iernii care se apropie. Vă rog ca, imediat, să vă îngrijiți de procurarea acestui combustibil, fie prin mijloacele dv. proprii de care dispuneți, prin sprijinul administrațiilor comunale și județene respective, fie făcând apel la Ocoalele Silvice din apropiere, cărora le-am cerut prin Ministerul de Domenii, să elibereze la cererea comitetelor școlare, lemnele necesare școlilor, care se vor plăti, începând din luna Octombrie, în cinci rate lunare ca și în anul trecut.

Educațiunea și instrucțiunea în școală

Fără îndoială că școala atrage pe copii și îndeamnă pe părinți să-și trimeată copiii să învețe carte, dacă prin învățătura și prin exemple ce se dau în școală, se vede o schimbare în mai bine, un profit.

Învățătorul, om al datoriei, devotat școlii și funcțiunii lui, trebuie să trăiască în comunitate de suflet și în raporturi de prietenie cu colegii și părinții copiilor. El trebuie să se facă iubit și stimat de locuitorii din comună. Model de curățenie sufletească, să fie un adevărat părinte sufletească al copiilor, nu inspirând frică, ci dragoste. El trebuie să urmărească copiii de aproape, nu numai în școală, dar și în afară de școală. Școala trebuie să fie instituțiune de respect și atracțiune, iar nu de frică și repulsiune.

Pentru atingerea acestui scop și pentru sistematizarea muncii învățătorilor, în limita timpului prevăzut de lege, pun

în vederea tuturor directorilor de școale primare, și tuturor învățătorilor, că, începând dela 15 Septemvrie a. c., orariul zilnic și săptămânal la școalele primare să se aranjeze după cum urmează :

Orariul pe ziua întreagă

Toate școlarele primare vor ține cursuri pe ziua întreagă. Nu este îngăduit ținerea cursurilor pe jumătăți de zi, decât din lipsă de local, când vremea e rea, frig și în timpul iernii.

În tot timpul bun, primăvara, vara și toamna, se vor ține cursuri în aer liber, în curtea sau grădina școlalei, în șoproanelo sau cerdacurile special amenajate.

Orariul zilnic și săptămânal

Orariul școlar va cuprinde 5 ore zilnic : 3 ore dimineața și 2 ore după amiază. În 2 sau 3 zile pe săptămână se pot pune și câte 4 ore dimineața, astfel ca să rămână câte 2 sau 3 jumătăți de zi libere, după masă, pentru comunitățile de muncă ale învățătorilor cu copiii, în atelierele de lucru manual, de gospodărie casnică, în grădina școlară, pentru șezătorile de lectură, pentru ședințele de igienă, pentru reuniunile de sport (străjerie, cercetășie,, coruri, excursiuni etc.).

Directorii de școale vor aranja orariul în acest sens în Consiliul școlar, cu învățătorii școlalei, și-l vor înainta revizoratu-lui școlar.

Controlul elevilor în fiecare zi la venirea lor în școală

În prima oră din orariul de dimineață, la toate școlarele primare și la toate clasele, se vor controla de către învățători copiii, din punct de vedere igienic, se va controla frecvența și în același timp se va examina de aproape dacă au fost cuviincioși și au avut o purtare bună și ce fapte au făcut în ziua precedentă. Învățătorul le va da sfaturile necesare și îi va controla de aproape în toată activitatea lor școlară și extrascolară.

Educațiunea în școală

Școala primară este o instituțiune *nu numai de cultură, dar educațiune.* Oricât de întinsă și de profundă ar fi cultura, ea nu are nicio valoare dacă nu e însoțită de o educațiune aleasă, dacă nu se caută a forma din copil un caracter, un om.

Educațiunea morală

Educațiunea morală și educațiunea religioasă trebuie să preocupe de aproape pe învățători.

Elevul trebuie urmărit și supravegheat nu numai în școală, dar și în afară. Ieșirea din școală și mergerea acasă să se facă

în ordine. Elevii să fie respectuoși cu cei din jurul lor. Să nu întrebuițeze cuvinte triviale, care arată lipsa de educație. Să nu arunce cu pietre, să nu se joace în noroi și în praf.

Educațiunea religioasă

Dumineca și sârbătoarea să meargă la biserică. Învățătorii sunt obligați să-i conducă la serviciul religios în aceste zile. Ei sunt obligați să formeze cu elevii coruri școlare și coruri pentru cântările bisericesti, etc.

De modul cum învățătorii își vor înțelege îndeplinirea acestei înalte meniri, așa se va forma sufletul generațiunilor viitoare din această țară.

Educațiunea națională

Afară de aceasta educațiunea în școala românească trebuie să aibă încă un alt caracter. În țara noastră, care a avut atât de suferit în decursul vremurilor și care veacuri întregi nu a putut uni frații de același sânge și de acelaș neam, educațiunea trebuie să aibă un caracter și mai special ca în celelalte țări.

Astăzi, când a vrut Dumnezeu ca neamul românesc să fie laolaltă, avem datoria sfântă de a conserva neștirbit aceea ce s'a câștigat cu atâta trudă și atâtea sacrificii. *De aceea trebuie dat tineretului nostru o educațiune eminentemente națională.*

Educațiunea națională trebuie deci să predomine în întreg învățământul nostru. Alături de cultura propriu zisă, alături de educațiunea religioasă și de educațiunea morală, toată îndrumarea copilului trebuie să fie îndreptată către conservarea neștirbită a patriei și a neamului.

Cultura elevilor. Cultura teoretică și cultura practică

Instrucțiunea elevilor în orele de școală trebuie să cuprindă materia din programa analitică, cu aplicațiuni practice de interes general și aplicațiuni specifice nevoilor locale.

Se va aplica pretutindeni școala cu șapte clase. În orele de dimineață se va face instrucțiunea teoretică, iar în orele de după masă, aplicațiunea practică în toate domeniile.

La intrarea copiilor în clasă se va face salutul drapelului și înainte de începerea lecțiilor, rugăciunea de dimineață. În timpul predării instrucțiunii, în orariul de dimineață, în recreație, elevii vor fi supraveghiați de învățători și sub conducerea lor vor executa exerciții gimnastice și jocuri, fără să li se stingherească libertatea de mișcare.

În orele de după amiază și în comunitățile de muncă se vor face ședințe de aplicațiuni practice, fie pentru învățământul teoretic, fie pentru învățământul practic.

Desvoltarea gustului de citit

Se vor citi de către învățători, în prezența elevilor, bucăți alese de lectură din literatura românească, în care se vor arăta frumusețile și bogățiile limbii românești, deșteptându-se astfel la elevi gustul pentru citit și carte.

Se vor pune copiii să citească în fața învățătorului și se vor indica de către învățător cărțile sau bucățile frumoase de citit din bibliotecă școlară. În acest scop, învățătorul va căuta să-și procure cărți noi și reviste potrivite cu mintea și etatea copilului, în special pentru copiii din clasele a V-a—VII-a.

Absolvenții școlăii vor fi atrași la citirea cărților din biblioteca școlară; școlăile de adulți având în special menirea pe lângă învățământul practic, de a desvolta și gustul pentru citit.

Având în vedere cele arătate mai sus, că școala trebuie să dea o educațiune națională, se vor citi bucăți alese din istoria patriei, în care se preamăresc virtuțile neamului și faptele eroilor noștri. Se vor scoate în relief figurile istorice ale marilor luptători și marilor oameni de Stat, care au contribuit cu munca și patriotismul lor la alcătuirea României de azi.

Se vor citi bucăți alese din Geografia Țării, în care se văd nu numai frumusețile și bogățiile ei, dar și interesul național ce avem de a le apăra și de a le păstra.

Vizitarea monumentelor, a localităților istorice de către elevi, trebuie de asemenea să intre în preocuparea învățătorilor în orele disponibile sau în timpul vacanței.

Străjeria. Cercetășia. Educația premilitară

În cadrul educațiunii naționale intră și cele trei instituțiuni, Străjeria, Cercetășia și Educația premilitară, instituțiuni create sub Înaltul patronaj al Marelui nostru Rege.

Aceste instituțiuni, menite să dea un nou avânt sufletului românesc, din punct de vedere național, au o importanță capitală, de aceea învit pe toți învățătorii să dea cel mai mare concurs organelor însărcinate cu organizarea și conducerea lor și să fie convingși că dând acest concurs vor face o mare operă de educațiune morală și națională.

Educațiunea igienică

În jumătățile de zile destinate pentru aplicațiunile practice, se vor face și ședințe practice de igienă și medicină populară; medicul circumscripției sau medicul local pot aduce în această privință mari servicii și învățătorul nu trebuie să ezite de a face apel la el.

Indeletnicirile practice utilitare

Pentru aplicarea indeletnicirilor practice se va rezerva cel puțin o jumătate de zi pe săptămână pentru fiecare clasă, în

primele patru clase primare, când băieții, în comunități de muncă sub conducerea învățătorului și fetele, sub conducerea învățătoarei, vor învăța și practica îndeletnicirilor gospodărești necesare. Băieții vor face lucru manual și îndeletniciri de agricultură, de viticultură, de pomicultură, etc., după regiuni, iar fetele vor face practică de gospodărie casnică pentru a deveni bune gospodine (să știe să prepare bucatele, să spele, să calce, să îngrijească vitele și păsările, să țeară, etc.). Se va avea în vedere păstrarea costumului național specific fiecărei regiuni.

Elevii și elevele din învățământul supraprimary, clasa V-a, a VI-a și a VII-a, vor întrebuința cel puțin $\frac{3}{4}$ din timpul lor pentru aceste îndeletniciri practice. Învățământul supraprimary având de scop tocmai această îndrumare practică regională.

Am luat dispoziția, încă din Mai, anul trecut, ca în fiecare județ să se creieze pe lângă școlile primare de fete 5 centre de gospodărie practică, iar pe lângă școlile primare de băieți 5 centre de agricultură, pomicultură, etc. și 5 centre de lucru manual. Aceste centre vor fi conduse de meșteri și maestre speciali, care se vor ocupa numai de partea practică, vor îndruma elevii în această direcțiune și în același timp centrele acestea vor servi drept centre de instrucțiune practică pentru învățătorii și învățătoarele din vecinătate, care la rândul lor vor alcătui alte centre în școlile lor respective, așa încât la sfârșitul anului învățământul practic gospodăresc și practic agricol, etc. să se predea în toate școlile din țară.

Învățământul practic are o importanță capitală pentru dezvoltarea țării noastre, el este merit să dea o nouă înfățișare acestei țări și deci trebuie aplicat cu rigurozitate și cât mai repede în toată țara. De aceea vă rog, dlor învățători, să luați măsuri ca învățământul dvs. supraprimary să devină eminentement practic, pentru care scop veți căuta să aveți îndrumările necesare din partea revizoratului respectiv.

Școlile și cursurile de adulți

Răspândirea științei de carte în țara noastră nu este numai o necesitate și obligațiune națională pentru copiii dela 7—16 ani. Ea este tot așa de necesară și de importantă și pentru adulții neștiutori de carte și aceștia sunt cei mai mulți.

Intre anii 1922—1926 școlile de adulți luaseră un mare avânt, astfel încât în anul 1925—1926, peste 730.000 adulți urmau la școală. În ultimul timp însă școlile și cursurile de adulți aproape au dispărut. Este timp ca ele să reînceapă cu toată stăruința pretutindeni, așa ca țara noastră să nu mai poarte rușinea analfabetismului și să fie clasată cea din urmă în această privință.

Vă invit deci, dlor învățători, să aplicați pretutindeni legea, în ceea ce privește școlile și cursurile de adulți și făcând apel

la toate autoritățile, la toți cărturarii satului, să folosiți toate mijloacele pentru înfăptuirea lor.

Indicați revizorilor instituțiile particulare, fabricile, etc., pentru ca revizorii să ia măsuri să institue în aceste instituțiuni cursurile de adulți prevăzute de lege.

Cercurile culturale

Cu părere de rău am constatat că cercurile culturale, care au avut o importanță atât de mare, atât înainte de războiu, cât și dela 1922—1928, astăzi nu se mai fac în mod regulat.

Insist în mod stăruitor ca în toate părțile să se reinființeze cercurile culturale. Acestea cercuri vor trebui să trateze chestiunile de învățământ și chestiunile sociale la ordinea zilei. Inspectorii și revizorii școlari, în conferințele școlare pe circumscripții, vor fixa chestiile de discutat la cercurile culturale.

Subiectele se vor da tuturor învățătorilor care aparțin unui cerc cultural și se vor trata la ședința cercului, prin tragere la sorți. Subiectele vor varia dela regiune la regiune, având în special ca specific dezvoltarea sentimentului național, cu subiecte din literatura română, istoria și geografia țării, subiecte din trecutul neamului și subiectele de educațiune profesională sau referitoare la chestiuni practice de agricultură, pomicultură, albinărit, etc. Dorește ca propaganda culturală prin radio, cinematograf, prin manifestări artistice (coruri școlare și sătești, concursuri de costume naționale, expoziții, etc.), să fie intensificată la sate. Imprenă cu revizorii școlari, toate aceste mijloace de propagandă trebuiesc organizate pe tot cuprinsul țării.

Șezători culturale

Cercurile culturale trebuie să fie adevărate Atenee pentru educațiunea profesională; împreună cu șezătorile culturale, ele trebuiesc ținute în fiecare comună cu tinerii și adulții, logând cât mai strâns familia de școală și contribuind astfel la dezvoltarea culturală a acestei țări.

Conferințe în zilele de serbări naționale și serbări aniversale

În aceeași ordine de idei, în fiecare zi de aniversare sau de serbare națională, veți face ca și în trecut, conferințe înaintea elevilor și a sătenilor, asupra subiectelor care sunt la ordinea zilei, căutând și prin acest mijloc să contribuiți la culturalizarea masselor.

Cunoscând patriotismul și devotamentul de care este însuflețită învățătorimea noastră, am ferma convingere că această învățătorime conștientă de înalta ei chemare, va înțelege apelul meu și va înfăptui opera de cultură, la care o chem, bine meritând astfel de încrederea pe care țara și neamul o pune în ea.

Ministrul instrucțiunii. **Dr. Angelescu.**

Buletinul Revizoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai.)

No. 6.039—1935.

Activitatea Cercurilor Culturale

Urmare la ordinul nostru No. 6000—1935, publicat în revista «Școala noastră» No. 8—1935, aducem la cunoștința membrilor corpului didactic primar din județ, că cercurile culturale își vor începe activitatea, cu începerea lunii Noemvrie a. c., în care scop dăm împărțirea, programul și fixarea localităților, cari vor rămâne stabilite așa cum sunt fixate, fără a se mai face vre-o schimbare în cursul anului.

Conferințele publice, cele intime, precum și lecțiile practice vor fi pregătite de către toți membrii cercului, urmând ca propunătorul să fie desemnat prin tragere la sorți cu o oră mai înainte de începerea ședinței.

Conferințele publice se vor ține liber.

Dnii președinți și secretari ai cercurilor au obligațiunea ca în termen de 3 zile după ținerea fiecărei ședințe să înainteze Revizoratului școlar proces-verbal în 3 exemplare despre felul cum au decurs ambele ședințe, cuprinzând concluzii clare și concrete.

A) Impărțirea cercurilor cult. și fixarea localităților

1. Cercul cultural regional Zălau

(cu 8 cercuri mici)

Ședințele se vor ține în prima Duminecă a lunii.

1. Cercul cultural „Mihai Viteazul“ Coșeu. — Președinte: Dumitru Gozariu, secretar: Francisc Bányai, cu ședințele: a) Dioșod, Nov.; b) Guruslău, Dec.; c) Mocirla, Ian.; d) Șamșud, Febr.; e) Coșeu, Mart.; f) Mocirla, Apr.; g) Guruslău, Mai; h) Dioșod, Iunie 1936.

2. Cercul cultural „Decebal“ Dobrin. — Președinte: Gheorghe Ciobotariu, secretar: Alexandru Burnea, cu ședințele: a) Cioara, Nov.; b) Chilioara, Dec.; c) Bocșița, Ian.; d) Dobrin, Febr.; e) Cioara, Mart.; f) Chilioara, Apr.; g) Bocșița, Mai; h) Dobrin, Iunie 1936.

3. Cercul cultural „Simion Bărnuțiu“ Curitău. — Președinte: Corneliu Fânățeanu, secretar: Ioan Mureșanu, cu ședințele: a) Chieșd, Nov.; b) Câmpia, Dec.; c) Curitău, Ian.; d) Bocșa, Febr.; e) Moiad, Mart.; f) Șarmășag, Apr.; g) Sighetul-Silvaniei, Mai; h) Curitău, Iunie 1936.

4. *Cercul cultural „Mihail Eminescu“ Zălau.* — I. Președinte: P. Marian, secretar: Șt. Ilosvai, cu ședințele: a) Borla Nov.; b) Panic, Dec.; c) Aghireș, Ian.; d) Hereclean, Fetin-e) Badon, Mart.; f) Crișeni, Apr.; g) Aghireș, Mai; h) Febr.; dia, Iunie 1936.

II. Pentru cercul urban Zălau, Președinte: Revizorul școlar sau delegatul său, secretar: I. Mureșanu.

5. *Cercul cultural „Porolissum“ Ortelec.* — Președinte: Teof. Miclea, secretar: Nicolae Caba, cu ședințele: a) Ortelec, Nov.; b) Mirșid, Dec.; c) Gârceiu, Ian.; d) Brebi, Febr.; e) Ortelec, Mart.; f) Moigrad, Apr.; g) Mirșid, Mai; h) Gârceiu, Iunie 1936.

6. *Cercul cultural Racâș.* — Președinte: I. Cosma, secretar: Ecaterina Pop, cu ședințele: a) Creaca, Nov.; b) Romita, Dec.; c) Racâș, Ian.; d) Gălpăia, Febr.; e) Brusturi, Mart.; f) Bălan, Apr.; g) Chendrea, Mai; h) Racâș, Iunie 1936.

7. *Cercul cultural „Impăratul Traian“ Bogdana.* — Președinte: Petru Tulbure, secretar: Aug. Crișan, cu ședințele: a) Bodia, Nov.; b) Răstoilul-Deșert, Dec.; c) Agrij, Ian.; d) Bogdana Febr.; e) Sângeorgiul de Meseș, Mart.; f) Răstoil, Apr.; g) Buciumi, Mai; h) Agrij, Iunie 1936.

8. *Cercul cultural „Spiru Haret“ Treznea.* — Președinte: Ion Câmpeanu, secretar: Macedon Olariu, cu ședințele: a) Paușa, Nov.; b) Bozna, Dec.; c) Chichișa, Ian.; d) Vașcapău, Febr.; e) Unguraș, Mart.; f) Ciumărna, Apr.; g) Stâna, Mai; h) Treznea, Iunie 1936.

II. *Cercul cultural regional Șimleul-Silvaniei*

(cu 9 cercuri mici)

Ședințele se vor ține în a doua Duminică a lunii.

1. *Cercul cultural „Gheorghe Lazar“ Șimleul-Silvaniei.* — I. Președinte: Gheorghe Apostol, secretar: D-na Apostol, cu ședințele: a) Ceheiu, Nov.; b) Pereceiu, Dec.; c) Mălădia, Ian.; d) Bădăcin, Febr.; e) Ceheiu, Mart.; f) Criștelec, Apr.; g) Pereceiu, Mai; h) Mălădia, Iunie 1936.

II. Pentru cercul urban Șimleu, Președinte: Ioan Fathi, secretar: Cor. Ilieș.

2. *Cercul cultural „Andrei Mureșanu“ Halmășd.* — Președinte: Gr. Terheșiu, secretar: Emilia Terheșiu, cu ședințele: a) Aleuș, Nov.; b) Cerișa, Dec.; c) Cosniciul de jos, Ian.; d) Halmășd, Febr.; e) Plopiș, Mart.; f) Cosniciul de sus, Apr.; g) Cosniciul de jos, Mai; h) Drighiu, Iunie 1936.

3. *Cercul cultural „Gh. Coșbuc“ Nușfalău.* — Președinte: Vasile Tomșa, secretar: Gavril Cuibuș, cu ședințele: a) Zăuan, Nov.; b) Bilghez, Dec.; c) Boghiș, Ian.; d) Ipu, Febr.; e) Nușfalău, Martie; f) Zăuan, Apr.; g) Bilghez, Mai; h) Boghiș, Iunie 1935.

4. *Cercul cultural „N. Bălcescu“ Porț.* — Președinte: Arcadiu Schlett, secretar: Gh. Perneșiu, cu ședințele: a) Șumal, Nov.; b) Leșmir, Dec.; c) Camăr, Ian.; d) Porț, Febr.; e) Șumal, Mart.; f) Camăr, Apr.; g) Marca, Mai; h) Porț Iunie 1935.

5. *Cercul cultural „M. Eminescu“ Lompirt.* — Președinte: Iosif Moldovan, secretar: D. Vlasie, cu ședințele: a) Doh, Nov.; b) Dumuslău, Dec.; c) Ilișiu, Ian.; d) Lompirt, Febr.; e) Giurtelec, Mart.; f) Bobota, Apr.; g) Zalnoc, Mai; h) Măești, Iunie 1936.

6. *Cercul cultural „Vasile Alexandri“ Crasna.* — Președinte: Tr. Hendea, secretar: Valeriu Oșianu, cu ședințele: a) Cătălușa, Nov.; b) Crasna, Dec.; c) Recea, Ian.; d) Cătălul, Febr.; e) Vârșolț, Mart.; f) Huseni, Apr.; g) Crasna, Mai; h) Recea, Iunie 1936.

7. *Cercul cultural „Ion A. Cuza“ Horoat-Petenia.* — Președinte: Nicolae Căprariu, secretar: V. Buda cu ședințele: a) Cizer, Nov.; b) Hurez, Dec.; c) Șeredeu, Ian.; d) Stârciu, Febr.; e) Horoat-Petenia, Mart.; f) Boian, Apr.; g) Pria, Mai; h) Peceiu, Iunie 1936.

8. *Cercul cultural „Andrei Mureșanu“ Sârbi.* — Președinte: Grigor Mihai, secretar: Sfura Emil, cu ședințele: a) Sâg, Nov.; b) Ban, Dec.; c) Sârbi, Ian.; d) Mal, Febr.; e) Banișor, Mart.; f) Sâg, Apr.; g) Ban, Mai; h) Sârbi, Iunie 1936.

9. *Cercul cultural „Ion Creangă“ Vălcăul de jos.* — Președinte: Gordan Teodor, secretar: Ioan Petrișor, cu ședințele: a) Vălcăul de sus, Nov.; b) Vălcăul de jos, Dec.; c) Subcetate, Ian.; d) Fizeș, Febr.; e) Preuteasa, Mart., f) Vălcăul de sus, Apr.; g) Vălcăul de jos, Mai; h) Subcetate, Iunie 1936.

III. Cercul cultural regional Jibou

(cu 12 cercuri mici)

Ședințele se vor ține în a treia Duminică a lunii.

1. *Cercul cultural „Nicolae Bălcescu“ Jibou.* — Președinte: Pop Sabin, secretar: Gh. P. Corniș, cu ședințele: a) Cuceu, Nov.; b) Ciglean, Dec.; c) Jibou, Ian.; d) Cuceu, Febr.; e) Turbuța, Mart.; f) Firminiș, Apr.; g) Poptelec, Mai; h) Jibou, Iunie 1936.

2. *Cercul cultural „Gelu“ Chechiș.* — Președinte: Gheorghe Sabou, secretar: E. Szentpéteri, cu ședințele: a) Prodănești, Nov.; b) Gălgău, Dec.; c) Chechiș, Ian., d) Borza, Febr., e) Lupoia, Mart.; f) Prodănești, Apr., g) Gălgău, Mai; h) Chechiș, Iunie 1936.

3. *Cercul cultural „Avraâm Iancu“ Tihău.* — Președinte: Aug. Maxim, secretar: Georgeta Lambrino, cu ședințele: a) Brăglez, Nov.; b) Solona Dec.; c) Muncel, Ian.; d) Cristolțel, Febr.; e) Cristolț, Mart.; f) Tihău, Apr.; g) Băbeni, Mai; h) Surduc, Iunie 1936.

4. *Cercul cultural „Aug. Bunea“ Someșodorhei.* — Președinte: G. Savu m. Șoimuș, secretar: Valeria Radu, cu ședințele: a) Bârsa, Nov.; b) Domnin Dec.; c) Muncel, Ian.; d) Inău, Febr.; e) Aluniș, Mart.; f) Șoimuș, Apr.; g) Domnin, Mai; h) Someșodorhei, Iunie 1936.

5. *Cercul cultural „Vasile Hosu“ Năpradea.* — Președinte: A. Hossu, secretar: Aurel Pop, cu ședințele: a) Rona, Nov.; b) Traniș, Dec.; c) Năpradea Ian.; d) Husia, Febr.; e) Someșguruslău, Mart.; f) Vădurele, Apr.; g) Cheud, Mai; h) Năpradea, Iunie 1936.

6. *Cercul cultural „Gh. Șimonca“ Ariniș.* — Președinte: Eugen Șimonca, secretar: Pavel Timoc, cu ședințele: a) Urminiș, Nov.; b) Asuajul de jos, Dec.; c) Asuajul de sus, Ian.; d) Bârsăul de sus, Febr.; e) Ariniș, Mart.; f) Asuajul de jos, Apr.; g) Urminiș, Mai; h) Asuajul de sus, Iunie 1936.

7. *Cercul cultural „Ioan Ciulea“ Stremț.* — Președinte: Ilie Marinca, secretar: Martin Popescu, cu ședințele: a) Băița, Nov.; b) Stremț, Dec.; c) Săliște, Ian.; d) Odești, Febr.; e) Tămășești, Mart.; f) Băița, Apr.; g) Stremț, Mai; h) Săliște, Iunie 1936.

8. *Cercul cultural „Ioan Chira“ Băsești.* Președinte: N. Oșian, secretar: V. Robu, cu ședințele: a) Orjița, Nov.; b) Oarța de jos, Dec.; c) Motiș, Ian.; d) Oarța de sus, Febr.; e) Motiș, Mart.; f) Băsești, Apr.; g) Oarța de jos, Mai; h) Motiș, Iunie 1936.

9. *Cercul cultural „Gheorghe Pop de Băsești“ Cehul-Silvaniei.* Președinte: V. Fălăuș, secretar: E. Vitek, cu ședințele: a) Horoat, Nov.; b) Benesat, Dec.; c) Biușa, Ian.; d) Ulciug, Febr.; e) Nadișul, Mart.; f) Cehul-Silv., Apr.; g) Benesat, Mai; h) Biușa, Iunie 1936.

10. *Cercul cultural „Avram Fogaș“ Sălățig.* — Președinte: T. Jugariu, secretar: C. David, cu ședințele: a) Leleiu, Nov.; b) Bulgari, Dec.; c) Sălățig, Ian.; d) Bulgari, Febr.; e) Noțig, Mart.; f) Giurtelecul-Hododului, Apr.; g) Leleiu, Mai; h) Sălățig, Iunie 1936.

11. *Cercul cultural „Juliu Bran“ Sălsig.* -- Președinte: Vasile Ștefuțiu, secretar: Ștefan Duliu, cu ședințele: a) Sălsig, Nov.; b) Tohat, Dec.; c) Gărdani, Ian.; d) Bârsăul de jos, Febr.; e) Mânău, Mart.; f) Sălsig, Apr.; g) Tohat, Mai; h) Gărdani, Iunie 1936.

12. *Cercul cultural „Petru Dulfu“ Ulmeni.* — Președinte: A. Gavriș, secretar: Șt. Setel, cu ședințele: a) Țicău, Nov.; b) Uileac, Dec.; c) Ulmeni, Ian.; d) Arduzel, Febr.; e) Chelința, Mart.; f) Țicău, Apr.; g) Uileac, Mai; h) Ulmeni Iunie 1936.

IV. Cercul cultural regional Tășnad

(cu 8 cercuri mici)

1. Cercul cultural „Dr. Ioan Nichita“ Tășnad. — Președinte : Ioan Filip, secretar : V. Onac, cu ședințele : a) Blaja, Nov. ; b) Cean, Dec. ; c) Reghea, Ian. ; d) Cehăluțiu, Februarie ; e) Moarabanfi, Martie ; f) Cehal, Aprilie ; g) Orbău, Mai ; h) Tășnad, Iunie 1936.

2. Cercul cultural „I. Agârbiceanu“ Santău. — Președinte : Petru Marchiș, secretar : G. Moigrădeanu, cu ședințele : a) Boian, Nov. ; b) Santău, Dec. ; c) Săuca, Ian. ; d) Hotoan, Februarie ; e) Silvaș, Martie ; f) Sudurău, Aprilie, g) Santău, Mai ; h) Săuca, Iunie 1936.

3. Cercul cultural „Grigoriu Maior“ Sărăuad. — Președinte : Vasile Radu, secretar : I. Ardeleanu, cu ședințele : a) Chegea, Nov. ; b) Sărăuad, Dec. ; c) Orbou, Ian. ; d) Săcășeni, Februarie ; e) Cig, Martie ; f) Chegea, Apr. ; g) Sărăuad, Mai ; h) Orbou, Iunie 1936.

4. Cercul cultural „Dr. Ioan Rațiu“ Căuaș. — Președinte : D. Șimonca, secretar : Vasile Părău, cu ședințele : a) Ghirolt, Nov. ; b) Căuaș, Dec. ; c) Sâncraiu, Ian. ; d) Ghirolt, Februarie ; e) Mecentiu, Martie ; f) Colonia Rădulești, Apr. ; g) Căuaș, Mai, h) Sâncraiu, Iunie 1936.

5. Cercul cultural „Mihail Eminescu“ Chereușa. — Președinte : Nicolae Corăciu, secretar : Aug. Ardeleanu, cu ședințele : a) Becheni, Nov. ; b) Pirul-Nou, Dec. ; c) Sărvăzel, Ian. ; d) Pățalușa, Februarie ; e) Pir, Martie ; f) Chereușa, Aprilie ; g) Pățal, Mai ; h) Sărvăzel, Iunie 1936.

6. Cercul cultural „Andrei Cosma“ Supurul de jos. — Președinte : Miclea Aug., secretar : Cosma Andreiu, cu ședințele : a) Supurul de jos, Nov. ; b) Derșida, Dec. ; c) Racova, Ian. ; d) Hurez, Februarie ; e) Supurul de sus, Martie ; f) Derșida, Aprilie ; g) Racova, Mai ; h) Supurul de jos, Iunie 1936.

7. Cercul cultural „Eroii din Hodod“ Hodod. — Președinte : Simion Gudea, secretar : Petru Grofu, cu ședințele : a) Corni, Nov. ; b) Nadișul-Hododului, Dec. ; c) Hodod, Ian. ; d) Bicz, Februarie ; e) Ciuta, Martie ; f) Corund, Aprilie ; g) Babța, Mai ; h) Hodod, Iunie 1936.

8. Cercul cultural „Mihail Pavel“ Unimăt. — Președinte : A. Precup, secretar : D. Onac, cu ședințele : a) Unimăt, Nov. ; b) Acăș, Dec. ; c) Țeghea, Ian. ; d) Mihăeni, Februarie ; e) Unimăt, Martie ; f) Acăș, Aprilie ; g) Țeghea, Mai ; h) Mihăeni, Iunie 1936.

V. Cercul cultural regional Carei

(cu 6 cercuri mici)

Ședințele se vor ține în a 4-a, resp. a 5-a Duminică a lunii.

1. *Cercul cultural „Alexandru Vlahuță“ Carei.* — Președinte: Ion Silaghi, secretar: I. Achim, cu ședințele: a) Urziceni-Pădure, Nov.; b) Lucăceni, Dec.; c) Tiream, Ian; d) Urziceni, Februarie; e) Căpleni, Martie; f) Tiream, Aprilie; g) Lucăceni, Mai; h) Ianculești, Iunie 1936.

II. Pentru cerc. urb. Carei, Preș.: I. Știrbu, secr.: Al. Mărieș.

2. *Cercul cultural „Vasile Lucaciu“ Sânmiclăuș.* — Președinte: Al. Sabău, secretar: Elisabeta Sabău, cu ședințele: a) Ferma Doba, Noemvrie; b) Ghilvaciu, Decemvrie; c) Domănești, Ianuarie; d) Moftinul-Mic, Februarie; e) Moftinul-Mare, Martie; f) Ghenciu, Aprilie; g) Sânmiclăuș, Mai; h) Domănești, Iunie 1936.

3. *Cercul cultural „Todor Vladimirescu“ Sanislău.* — Președinte: Ștefan Șestac, secretar: Ilie Bălăneanu, cu ședințele: a) Foeni, Noemvrie; b) Marna, Decemvrie; c) Scărișoara-Nouă, Ianuarie; d) Resighea, Februarie; e) Sanislău, Martie; f) Curtuișeni, Aprilie; g) Coruia, Mai; h) Ciumești, Iunie 1936.

4. *Cercul cultural „Gheorghe Barițiu“ Pișcolt.* — Președinte: Gh. Vereș, secretar: Vasile Ardelean, cu ședințele: a) Irina, Nov.; b) Dindești Mari, Dec.; c) Andrid, Ian.; d) Pișcolt, Febr.; e) Portița, Mart.; f) Vezendiu, Apr.; g) Dindeștii Mari, Mai; h) Andrid, Iunie 1936.

5. *Cercul cultural „Ioan Vancea“ Vășad.* — Președinte: Ambroziu Sabo, secretar: Eleonora Chișu, cu ședințele: a) Adoni, Nov.; b) Tarcea, Dec.; c) Vășad, Ian.; d) Adoni, Febr.; e) Tarcea, Mart.; f) Vășad, Apr.; g) Sălacea, Mai; h) Galoș Petreu, Iunie 1936.

6. *Cercul cultural „Timoteiu Cipariu“ Valea lui Mihai.* — Președinte: Gavril Hoblea, secretar: Gheorghe Bălaj, cu ședințele: a) Cheniz, Nov.; b) Valea lui Mihai, Dec.; c) Șilindru, Ian.; d) Șimian, Febr.; e) Valea lui Mihai, Mart.; f) Cheșereu, Apr.; g) Cheniz, Mai; h) Șilindru, Iunie 1936.

B. Programul ședințelor cercurilor culturale mici

1. *Cercurile culturale aparținătoare cercurilor culturale regionale: Zălau, Șimleu și Jibou*

a) Ședințele intime:

Luna Noemvrie, Decemvrie 1935 și Ianuarie 1936 acelaș program ca și la No. II.

Luna Februarie 1936. 1. Lecție practică: Obiectul: Compunerea la cl. V. Subiectul: Compunere liberă «Insemnătatea

zilei de 24 Ianuarie». 2. Critica lecției. 3. Conferință: Realizările practice ale școlii active în școala primară.

Luna Martie 1936. 1. Lecție practică: Obiectul: Gramatica la cl. IV. Subiectul: Analiză orală; Sintaxă. Cunoașterea propoz. din frază cu ajutorul verbelor predicative. 2. Critica lecției. 3. Conferință: Organizarea Cohortelor de cercetași și a «Puilor de șoimi» la sate, în cadrul «Astrei».

Luna Aprilie 1936. 1. Lecție practică: Obiectul: Geografia la cl. a III. Subiectul: Lăcălitățile istorice din Sălaj. 2. Critica lecției. 8. Conferință: Inițierea și funcționarea Cooperativelor școlare.

Luna Mai 1936. 1. Lecție practică: Obiectul: Istoria la cl. VI. Subiectul: Războiul pentru întregirea neamului. 2. Critica lecției: 3. Conferință: *Teatrul și cinematograful la sate.*

Luna Iunie 1936. 1. Lecție practică: Obiectul: Șt. Naturale cl. VII. Subiectul: Lucrările agricole cu aplicațiuni practice. 2. Critica lecției: 3. Conferință: Escursiunile școlare.

b) Ședințele publice:

(Programe scurte cu elevii, constând din: monoloage, dialoage, poezii, coruri pe 2 și 3 voci și dansuri naționale. Tot din acest program va face parte și expunerea taturilor obiectelor ce se lucrează de către elevi la obiectul «Lucru Manual» într'o sală de clasă, care se va vizita de către părinții elevilor, la sfârșitul ședinței).

Luna Noemvrie, Decemvrie 1935 și Ianuarie 1936, acelaș program ca și la No. II.

Luna Februarie 1936. Conferință: Ocupațiile de iarnă ale locuitorilor în gospodărie. (Se va pregăti numai de învățători).

Luna Martie 1936. Conferință: Indelestnicirile industriale ale femeii și arta casnică. (Se va pregăti numai de învățătoare).

Luna Aprilie 1936. Conferință: Educația higienică și social medicală a săteanului.

Luna Mai 1936. Conferință: Desvoltarea Conștiinței și demnității naționale și importanța locuitorilor la graniță în apărarea patrimoniului național.

Luna Iunie 1936. Conferință: Cultul eroilor. Dansul și cântecul popular cu caracter românesc.

II. Cercurile cultura e aparținătoare cercurilor culturale regionale: Carei și Tâsnad.

a) Ședințele intime:

Luna Noemvrie 1935. 1. Lecția practică: Obiectul: L. Română cl. IV, Subiectul: «O bucată de cetire cu conținut istoric». 2. Critica lecției; 3. Conferință: *Mijloacele cele mai eficace pentru asigurarea unei bune frecvențe.*

Luna Decembrie 1935. 1. Lecție practică : Obiectul : Intuiția cl. I; Subiectul : «Mașina de socotit». 2. Critica lecției. 3. Conferința : Educația religioasă morală a tineretului și colaborarea cu biserica. Organizarea cantinelor școlare.

Luna Ianuarie 1936. 1. Lecție practică : Obiectul : Istoria cl. VII. Subiectul : «Insemnătatea național istorică a zilei de 24 Ianuarie. 2. Critica lecției. 3. Conferința : Educația fizică a tineretului și pregătirea premilitară. Organizarea Ligii antirevizioniste în toate comunele.

Luna Februarie 1936. 1. Lecție practică : Obiectul : Geografia cl. II. Locuitorii satului : (orașului), după naționalitate, religie, ocupațiune. 2. Critica lecției. 3. Conferința : Șezători culturale cu elevii și adulții :

Luna Martie 1936. 1. Lecție practică : Obiectul : Aritmetică cl. III. Subiectul : O problemă cu caracter local practic. 2. Critica lecției : 3. Conferință : Inițierea și funcționarea cooperativelor școlare.

Luna Aprilie 1936. 1. Lecție practică : Obiectul : Șt. Naturale la cursul superior, Subiectul : Plantarea și altoirea pomilor (Școala respectivă se va îngriji ca în aplicare să se poată planta și altoii câte 2 pomi din grădina școlară). 2. Critica lecției. 3. Conferință : Injgheburile muzeului școlar.

Luna Mai 1936. 1. Lecție practică : Obiectul : Higiena la cursul superior. Subiectul : Întreținerea locuinței. 2. Critica lecției. 3. Conferință : Dexteritățile în școala primară.

Luna Iunie 1936. 1. Lecție practică : Obiectul : Șt. Naturale la cursul superior. Subiectul : Plantarea și recoltarea plantelor medicinale. 2. Critica lecției. 3. Conferință : Doctrinile fundamentale a pedagogiei moderne de G. G. Antonescu (rezenzie).

b) Ședințele publice :

(Programe scurte cu elevii, constând din, monoloage, dialoge, poezii, coruri pe 2 și 3 voci și dansuri naționale. Tot din acest program va face parte și expunerea tuturor obiectelor ce se lucrează de către elevi la obiectul «Lucru Manual», într'o sală de clasă care se va vizita de către părinții elevilor, la sfârșitul ședinței.

Luna Noembrie 1935. Conferință : Pașunea comunală : îmbunătățirile ce trebuie să i se facă an de an.

Luna Decembrie 1935. Datini și obiceiuri strămoșești în legătură cu Crăciunul.

Luna Ianuarie 1936. Educația cetățenească, dezvoltarea conștiinței naționale și respectul față de autorități.

Luna Februarie 1936. Conferință : Educația casnică a femeii de țară, cu deosebită atențiune a higienii locuinței. (Se va pregăti numai de învățătoare).

Luna Martie 1936. Conferință : Indelețnicirile practice în gospodăria țaranului din regiunile deluroase și păduroase. (Se va pregăti numai de învățători).

Luna Aprilie 1936. Conferință : Cooperativele sătești, cu ilustrarea practică a rezultatelor obținute în sporirea averii individuale și naționale.

Luna Mai 1936. Conferință : *Dansul și cântecul popular cu caracter românesc ; Sărbători Naționale.*

Luna Iunie 1936. Conferință : *Cultul eroilor.*

NOTĂ : După terminarea programului președintele va aduna toate conferințele prelucrate pe cari le va revedea, urmând ca conferința cea mai bună să se înainteze deodată cu procesele verbale.

No. 5863—1935. **Inaintarea listelor de absenți pentru încasarea amenzilor școlare.** Pentru reducerea formalităților în cece privește viza listelor de absenți pentru încasarea amenzilor școlare, aducem la cunoștință tuturor direcțiunilor școlare că, listele de absenți, conform dispozițiilor legii se înaintează direct percepției spre încasare. Dacă se găsesc dni perceptori, cari nu vor să le încaseze fără prealabila viză din partea Ad.-ției Financiare, listele respective nu se vor mai trimite, ca în anul trecut, Revizoratului școlar, ci se vor trimite direct Ad.-ției Financiare de Incasări și Plăți Zălau, care le va viza și trimite percepțiilor spre încasare.

No. 6003—1935. **Plasarea fișei pedagogice.** Comunicăm în copie ordinul Onor. Minister No. 175.478—1935, spre știre și conformare : «Domnule Revizor școlar, Ministerul a fost informat, că unele persoane, contravenind dispozițiunii art. 48—58 din legea proprietății literare, au contrafăcut sau rezumat fișa pedagogică tipărită de Casa Școalelor și au plasat aceste carnete individuale și fișe la multe școli, realizând astfel beneficii personale. Spre a feri de rigorile legii pe toți acei, cari au întocmit aceste fișe sau carnete, vă aducem la cunoștință, că Ministerul interzice plasarea lor. Nici un alt model de fișe nu va fi introdus dacă nu este aprobat de Minister prin Consiliul Permanent. Veți aduce aceasta la cunoștința învățătorilor și cu ocazia inspecțiilor ce veți face, veți verifica aplicarea acestei dispoziții. Director General, ss Petre Ghițescu. Șeful Serviciului, ss F. Teodorescu».

No. 6004—1935. **Amenzile școlare pronunțate în anul școlar trecut nu se mai pot încasa.** Intrucât sun-

tem sesizați, că în cuprinsul acestui județ se mai găsesc amenzi școlare pronunțate în cursul anului școlar trecut, cari se urmăresc și se încasează actualmente, facem cunoscut că această măsură este în contradicție cu dispozițiunile legii învățământului primar. În consecință, aceste amenzi nu se mai pot încasa, iar dlor perceptori, cari au contravenit dispozițiunilor suscitade, li se vor întocmi de către direcțiunile respective formele de dare în judecată.

No. 6.076 — 1935. **Învățătorii vor da concurs efectiv la organizarea de coruri învățătoarești în întreg județul.** Comunicăm în copie adresa No. 1 — 1935 a Societății de Cântări «Doina Sălăjană» a Învățătorilor din plasa Șimleu, spre știre și strictă conformare: «Domnule Revizor, Ca să putem începe din nou — și cu un avânt și mai pronunțat, — activitatea de cântări a Societății de Cântări «Doina Sălăjană» a învățătorilor din plasa Șimleu, credem, că nu ar fi de prisos ca ordinul vechiu dat în acest sens să se reîmprospăteze, obligând chiar pe învățătorii cari dispun de un organ apreciable, ca să ia parte la probele de cântări de câteori conduce rea și va chema la aceste probe. Credem, că apreciindu-ne intențiunea, sprijinul ce-l solicităm nu va întârzia, dând publicității ordinul din chestiune în numărul proximal revistei «Școala Noastră». — Șimleul-Silvaniei, la 21 Octomvrie 1935. Cu stimă, Simion Oros, dirigintele corului înv. din pl. Șimleu».

Revizor școlar,
D. ILEA.

◆ POȘTA REDACȚIEI ◆

— *Cerem scuze* tuturor colaboratorilor pentru că nu le-am publicat articolele trimise, din cauza aglomerației de material. Din numărul de față, am fost nevoiți — tot din această cauză — să suprimăm rubricile obișnuite. — Articolele intrate se vor publica, în limitele posibilității și după importanța ce o au.

— *Mulțumesc* și pe această cale prietinelor și colaboratorilor pentru felicitările exprimate cu prilejul Sf. Dumitru.

D. Mărgineanu.

Redactor responsabil: D. Mărgineanu.
